

NAGYMAMA MESÉI

ÉS TÖRTÉNETEI

Írásaiból válogatta: *Finta Kata*

Nagymama meséi és történetei

Írásaiból válogatta: Finta Kata

Bevezető

Kedves gyerekek! – Bianka! Kristóf! Pötyi! Jancsi! – És a Többiek! Most szépen üljetek le, ide körém, és figyeljétek! Nagymama mesél nektek!

Hol volt, hol nem volt, akárcsak régen, most is így kezdődnek a mesék: Volt egyszer, de nem csak volt, most is van, a mi kicsi országunk északi részén egy kedves szép város, Balassagyarmat. Azért kapta ezt a nevet, mert az a terület, ahol most a város áll, valaha réges-régen, Balassáké volt. Itt, a városka mellett folyik az Ipoly, amely egyben országhatár.

Ezt a várost kettészelte valamikor a folyó, de egy irgalmatlan nagy-nagy háború következett, amit hivatalosan második világháborúnak neveznek. A nagyhatalmak úgy döntöttek, hogy kettéosztják a városkát, egyik része maradt a magyaroknak, a másik részét Csehország kapta meg. Aztán a csehek meg a szlovákok valamin összeződtek, kettéosztották országukat, s így lettünk szomszédok a szlovákok.

Az emberek csak nézték, hogy milyen bonyodalmat tudnak azok a nagyurak cselekedni, hogy ezután már nem is lehetett átkelni a kisváros hídján, csak úgy, ha útlevelet vittek magukkal.

Telt-múlt az idő, sokáig álltak a határőrök egyik oldalon a csehek, másikon a magyarok, és szigorúan őrizték a határt, nehogy valaki engedély nélkül átlépesse, mert akkor annak meggyúlt ám a baja!

Megint telt az idő, jöttek az okosabbak. Csak nincs ez így jól. Össze kéne fogni az országoknak, ne kelljen folyton háborúskodni, meg katonákkal őriztetni a határokat, hogy járkáljanak egymáshoz az emberek, a rokonok menjenek meglátogatni a másik országban lakó nagymamájukat, szüleiket, nénikéjüket, testvérüket, vagy unokatestvérüket.

És épp most értem el odáig, hogy végre-valahára eljött az idő, kinyitották a határokat, a hídon már mi is átmehetünk a

másik országba, nem kutatnak a táskáinkban, elég, ha kéri, akkor felmutatjuk nekik az igazolványunkat, és mehetünk oda is látogatóba.

Nos, e kitérő után hagy meséljem el, hogy ebben a folyómenti városkában lakom én családommal, ahová az én kedves unokáim sokszor jönnek hozzám, engem meglátogatni.

Nagyon szeretnek nálam vendégeskedni, mert nekem van egy nagy kertem, aztán járunk kirándulni és főleg azért, mivel nálunk élnek a legkedvesebb cicák.

Elmesélem nektek, milyen macskákkal találkoztam.

Azonban nemcsak cicákról mesélek, más érdekes történetet is elmesélek nektek.

Készült: 2007. évben, azonban könyvben nem tudom a kezetekbe adni, mert ebben a szegény kis hazában az idősebb embereknek nem jut könyvnyomtatásra pénze. Ezért csak az Interneten nézhetitek meg, s ahonnan ki lehet nyomtatni.

Kiadásra előkészíttem:
2011. január

A szerző

Történetek - mesék

Igaz történet Lulu kandúrról

Barátaink a szomszédos községben laktak. Jó viszonyban voltunk egymással, ott is, a mi családjunkban is élt egy majdnem azonos korú fiú, meg egy lány. Szüleink gyakran összejöttek – hol náluk, hol nálunk – egy-egy tarokkpartira, mi meg gyerekek, addig vidáman játszadozva töltöttük el az időt a kertben, vagy a környéken csatangolva.

Itt el kell mesélnem, hogy vendégeink nem voltak olyan állatbarátok, mint a mi családjunk, ezért nem is lehettek olyan tapasztalataik a háziállatokkal kapcsolatban. A fiú – ha tehette – enyhén szólva, farkánál fogva emelgette a macskákat, ezért mi, ha előre tudtuk, hogy mikor érkeznek, inkább eldugdostuk, biztos helyre zártuk őket.

Lulu kandúrunk hófehér bundáját nagy fekete pettyek díszítették. Nagyon kedves, barátságos állat volt. Hatalmas termetű, egyben jó egerésző, hasznos jószág. Okos állat lévén, sok mindenre betanítottam. Amikor magamhoz hívtam, azonnal ott termett, és a térdem fölött jó magasan összekulcsolt

kezemet „Cica hopp!” felszólításra, azonnal átugrotta.

Sokáig tartottuk a baráti kapcsolatot velük, amíg a háború messzire nem sodort tőlük.

Kisgyermekkorom óta mindig szerettem az állatokat, figyeltem életüket; mivel csodálatos teremtmények. Hallgassátok meg a következő történetemet.

Anyai gondoskodás¹

Cirmoskánk, kedves anyamacskánk olyan gondoskodásról tett tanúságot, ami igazán nem mindennapi eset. Három kiscicát hozott a világra. A konyha védett sarkában, nagy kosárban készítettünk nekik puha fészket. Ott élték boldog cicaéletüket. Cirmos ott szoptatta, tisztogatta a kis jószágokat, később onnan gurultak le, egymásba kapaszkodva játszottak csendes békességben.

Ekkor történt, hogy tyúkanyó kiköltött egy fészkalja kiscsirkét. Hogy, hogy nem, az egyik tojásból késve bújt elő a csibe, de a kotló nem fogadta el. Szegény piciny bolyhos lény magára maradva, állandóan csipogott.

Anyukám egy kosárkát kibélelve, fészket készített neki, hogy ne fázzék a kis árva. A kosarat a sütő mellé tettük, hogy jó meleg helye legyen. Igen ám, de szörnyen unatkozott, és egyre kétségbeesettebben csipogott.

Nem messze pihentek a cicák saját kosarukban. A cicamama felfigyelt az állandó csipogásra, szemmel láthatóan zavarta a kis állat kétségbeesett siránkozása.

Egyszer észrevettük, hogy otthagyja a cicáit, óvakodva megközelíti a csipogó jószágot, és csendben figyel. Aztán gyors mozdulattal melléugrik, szájába veszi.

– Ó jaj, azt hittük, véget ért a kiscsibe élete, – de nem!

Mit ad Isten? – odaviszi a szájában, és lerakja a kiscicái mellé. Utána ő is kényelmesen melléjük telepedik.

---

¹ Megjelent a Reader's Digest Válogatás magazin 2004/6. számában.

A kiscsibe elhallgat, megnyugszik, – az anyacica is. Ezt követően ott melengeti, nyalogatja, mintha saját kölyke lenne. Biztosan csak azon csodálkozott, miért nem szopik úgy, mint a macskakölykök?

A kiscsibe később is mindig ott téblábolt a játékos kismacskák között. Amikor csipogni kezd, Cirmoskánk odamegy hozzá, nyávogva hívja, nyalogatja, úgy terelgeti őt is, mint saját cicakölykeit.

Úgy-e, sokan talán el se hiszik, hogy egy macska képes ápolni a kiscsirkét! Pedig mindez megtörtént.

Amikor a kotlós történetét elmeséltük vendégeinknek, nem akarták elhinni. Saját szemükkel győződhetek meg arról, hogy a kiscsibe mindig a játékos kismacskák között érezte jól magát, és Cirmoskánk épp' úgy terelgeti, nyalogatja őt is, mint a cicáit.

Éjszakai látogatók

1. Vörös cica

A történet idején még három cica élt nálunk. Később csak a szürke cicalány maradt meg: Maca. Ugyanis élete teljén levő, Gigi névre hallgató szürke kandúrunk, Maca cica-fia, két éve egy szerelmi időszak után nem jött haza. Sajnos – azt se tudjuk, mi történt vele; arra gondolunk, tán' baleset érte. Másik, a matuzsálem-korú gyönyörű, hófehér-nyakkendő, -kesztyűs és -csizmás Kormikandúrcicánk múlt évben természetes végelgyengülésben múlt ki, nagy szomorúságunkra; egyszóval ekkor még hárman voltak.

Azon az estén a szobában időzünk: ki-ki maga kedvére olvas, rádiót hallgat, vagy a televíziót nézi. A csendet hirtelen hátborzongató macskanyávogás zaja veri föl. Mi történik a konyhában?

Nem tudtuk elképzelni, hogy azon a bizonyos estén a velünk, és egymással békés-barátságban élő cicáinkat mi indíthatta a szokatlan nyávogásra. Kirohanok, mert olyan kínos nyávogást hallattak, amit csak valami rettenetes dolog válthatta ki belőlük. Kiérve a konyhába, fölkapcsolom a villanyt, szörnyű látvány fogad: a három – akarom mondani négy – macska, össze-vissza száguld, ugrik, szinte levegőben röpköd a konyhában, nem tartva tiszteletben az asztalt, nem kímélve semmit, ami útjukba akadt. Mondom, nem hárman voltak, hanem ott ugrált

köztük kétségbeesetten nyávogva, menekülést keresve, egy felnőtt vörös-fehércsík macska is. Nem tudtam őket lecsillapítani, hiábavalónak bizonyult minden igyekezetem.

Az történt ugyanis, hogy a cicáim szabad életét szolgáló, az ablakon kialakított ki-bejárón, hogy - hogy nem, bemerészkedett az idegen macska, „akit” a mi három cicánk nem fogadott illendő barátsággal. Ha nem igyekszem őt kimenekíteni, biztos, hogy összekarmolják, megsebesítik egymást. A szegény vörös cica jajveszékelve ugrott fölfelé a szűk kijárat irányába, ijedtében már belekapaszkodott az ablakon lógó függönyökbe, mászott volna mindenhová, de sikertelennek tűnt minden szándéka a túlőrövel szemben, mivel a felségterületüket védő állatok három oldalról támadták. Nem az ügyetlenségén múlt, hogy nem találta a kijáratot, hanem az, hogy a „vendéglátók” üldözése miatt nem jutott oda.

Hiába minden igyekezetem, se szép szóval, se másként, nem tudtam őket lecsillapítani, mert parancsszavaimat egyszerűen nem vették figyelembe; az üldözés percekig tartott, rettenetes viadalok közepette. Segítségemre siető családtagjaim kinyitották az előszoba ajtaját, én arrafelé tereltem a betolakodó szegény állatot, így nagy sokára sikerült kimenekülnie. Ez a cica már másodszor próbálkozott nálunk letelepedésével, akkor is harcoltak, de nem volt ilyen roham, mint most. A csend beálltával a három macska még sokáig föl-púpozott háttal, fölborzolt szőrrel sétált a lakásban, miközben igyekeztem őket lecsillapítani, közben korholtam a két idősebb cicát. Ugyanis Kormi kandúrunk és a szürke

Maca cicalányunk úgy került hozzánk, hogy kérdés nélkül besétáltak a lakásba, s nem akaródzott nekik elhagyni az otthont.

Néhány nap múlva a városban járva, egy közeli nagy üzlet kirakatában napozott a vörös cica. Bementem megkérdezni: kijár-e éjszakánként őfelsége, mert valószínűleg ő lehetett a mi látogatónk. Azt a választ kaptam: lehetséges, mivel náluk is szabadon kijárhat.

Azt hiszem, a történetek miatt a jövőben meggondolja, hogy bebújjon-e hozzánk azon a lyukon.

(2002.)

2. Nagy fekete kutyas

Késő este van, karácsony. Már lezajlott a családi ünnepelés, elköltöttük a finom vacsorát. Elfáradtunk, mindnyájunkra ráfért a pihenés. Lefekvés előtt vettem észre, hogy hiányzik Maca cicánk. Kinézek a konyha ablakán, hívogatom: esténként ott szokott levegőzni, amíg mindnyájan nyugovóra térünk. Most nem találtam, pedig addig nem akartam bezárni a cicabejárót. Megyek a bejárati ajtóhoz, hogy kinézzek a folyosóra és az udvarra, hátha ott nézeget vagy sétál a kellemes téli éjszakában.

Ahogy kilépek az ajtón, meghökkenek. Elöttem egy hatalmas fekete kutyas tornyosul, akkora, mint egy

borjú. A gyönyörű fényes szőrű állat farkát csóválva hajlongva, barátságosan úgy üdvözl, mintha ismernénk egymást. Nem fél tőlem, nem tágit, csak esetenül egyre hajolgat előttem. Mit akar tőlem? Nem lehet kóborállat, mert a szőre fényes, látszik rajta a jól tápláltság. Gyorsan bejövök, majd egy húsdarabbal kínálom. Gyorsan bekapkodja.

Kedves, szelíd, jól nevelt állat, olyan helyen élhet, ahol foglalkoznak vele. Azt hiszem, ha behívtam volna, biztos, bejön a lakásba. Meg is tenném, de mit szólna a mi szépséges szép szürke cicánk, ha beengedném az ellenségét? Képzelem, mit művelnének együtt! De ki tudja, amilyen szelíden viselkedik, talán ha figyelmeztetném, szót is fogadna nekem, és nem támadna rá Cirmos Macánkra, de abban nem vagyok biztos, hogy a cica szó nélkül hagyná.

Kis ideig még beszélgettem a kutyussal, ő pedig hol meghajolt eseten mozgású nagy testével, hol bólogatott, mintha értené, mit mondok neki.

Később rászóltam: most indulj megkeresni a gazdit, aztán menj haza. Azt hiszik, hogy elkóboroltál, és várnak otthon.

Biztosra vettem, hogy megértette, amit mondtam neki, mert fejével bólintva megfordult, és elindult a lépcsőház felé...

(2003.)

A mi cicáink... a Macskák!²

Bemutatom a macska-családunkat

Nem mindennapos dolog, hogyan került hozzánk **Kormi**. Eredetileg Őt a szomszédban lakó kisfiú kapta; – náluk is mindnyájan szerették, kényeztették. A szülők egész nap dolgoztak, a gyerekek iskolában tanultak, ezért nap közben alig voltak otthon; a kiscica csak az ablakon nézett ki a nagyvilágba. Sokan megálltak a folyosón, nézték a szép állatot. Unatkozhatott szegény egész nap egyedül... Az ablak előtt járó-kelők az üvegen keresztül becézgették. A szelíd cica barátságosan fogadott minden közeledést.

Egy késő őszi napon gazdái elmentek nagymamát látogatni; észre se vették, a cica kisurrant az ajtón, – szegényke kinnrekedt az általa ismeretlen, idegen világban. Csak később derült ki, hogy aztán hiába akart hazamenni, az ajtót zárva találta. Csak állt, majd leült az ajtó előtt, türelemmel várta, hogy beengedjék, de senki se nyitotta ki. Aztán szomorúan elindult a hosszú folyosón, több ajtó előtt megállt, nyávogott, szeretett volna egy jó meleg helyen megpihenni, mert akkor már hideg volt a szabadban. A rideg szívek nem könyörültek meg rajta, volt, aki ajtót nyitott, nagyot dobbantott lábával, és azt mondta: sicc innen, keress más helyet!

---

² Novellámmal a 2004. évi Lyra Irodalmi Díj pályázaton I. díjat nyertem - Díszoklevéllel.

Mit tehetett egyebet? – továbbsétált, majd újból próbálkozott. Szerencsére nálunk is megállt, halkan nyávogott, és kaparászni kezdte az ajtót. Meghallottam. Kinyitom és látom, hogy Kormi, a kis szomszédunk kér bebocsátást.

– Mi van veled? – kérdem csodálkozva, hogy itt találom, hisz’ eddig ki se engedték a lakásból. Behívtam, megkínáltam finom falatokkal. Vacsora után a szobába hívtam. Először körbejárta az egész lakást, körülszimatolt mindent, benézett mindenhová. Aztán gondolt egyet, fölugrott, jót nyújtózott, s a fotel ölében hamar elaludt. Én meg többször átszaladtam, bekopogtam hozzájuk, – tudatni akartam velük, hogy nálam van a kis kedvencük. De bizony, mindannyiszor én is zárt ajtóra találtam, este lévén, sötétség borult a lakásra.

Fogtam egy tollat, papírt, ráírtam, hogy nálam keressék Kormit, s kitűztem az ajtójukra.

A cica egyre jobban megbarátkozott a helyzettel, később azt is megengedte, hogy ölünkbe vegyük és simogassuk. Telt-múlt az idő, nem jöttek a gazdik. Csak másnap tudtam meg, hogy hosszabb időre utaztak el. Nálam otthonosan érezte magát, kapott enni, meleg volt, és mindig úgy heveredett el a fotelben, akárcsak otthon.

Több nap telt el, mire a család megérkezett. Megtalálták az üzenetet, becsengettek, és már az ajtónál a nevén szólítva hívogatták. Azonban Ófelsége fel se nézett, békésen pihent tovább. Elvárta, hogy bejöjjenek érte, és ölben vigyék haza. Úgy érezte, ennyivel tartoznak neki azért, mert kizárták őt az otthonából. Ettől kezdve Kormi,

amikor csak tehetette, meglátogatott bennünket, úgy érezte, hogy már nem egy, hanem két otthona van.

Szép időben, mikor ajtók-ablakok nyitva voltak (s ő egyedül maradt a lakásban), többször kiment a loggiára, onnan meg 5 méter mélység fölött átugorva jutott át hozzánk. Amikor ott megláttam, már ki se mertem menni az erkélyünkre, amint vágyakozva és nyávogva néz át hozzánk, a keskeny vasrúdon egyensúlyozva. Attól féltem, hogy egyszer eltéveszti az ugrást, és leesik a mélybe.

Néhány év múlva – akkor már lehetett vagy öt éves – gazdái Kormival együtt elköltöztek a szomszédból. Nagyon sajnáltuk, már úgy éreztük, hogy a cica hozzánk is tartozik. Nem sokáig kellett várni, egyszer csak éhesen, elhanyagolt bundával megjelent az ajtóban. Telefonáltam a családnak, közöltem, hogy itt a cica. Eljöttek érte, hazavitték, bezárták, abban reménykedve, hátha megszokja az új környezetét. Két hét múlva azonban ismét kisurrant a házból, megint eltűnt otthonról. Most ők érdeklődtek, – nincs-e nálunk? Akkor azonban csak egy hét elteltével érkezett meg hozzánk. Akik találkoztak vele a lépcsőházban, elmondták, hogy keserves nyávogással jött fölfelé a második emeletre, végig a folyosón, egyenesen hozzánk. Most már nagyon rosszul nézett ki, éhesen és elhanyagoltan láttuk viszont. Megbeszéltük, hogy jobb lesz, ha nem ragaszkodnak hozzá, úgy sem fog már az új helyen megszokni. Nehezen barátkoztak meg a gondolattal, mert a kisebb fiú nagyon szerette Kormit. Sírva vette tudomásul a döntést, hogy el kell tőle búcsúznia.

Nos, így lett a miénk Kormi cica. Engem választott ki gazdájának!

Még arról szót se ejtettem, hogyan néz ki Kormi (becenéven: Nyulacska). Nevéből következtetve fényes, fekete bundája, hófehér nyakkendője, hátsó lábain fehér csizmákkal, „kezei” fehér kesztyűkkel. Pofácskáján az orra körül szintén fehér folt látható, a bajusza is fehér. Szőrzetén itt-ott egy-egy szál fehér szőr látható, mintha ősz szálak lennének. Gazdájától úgy értesültem, hogy a mamája hófehér angóra cica volt, aztán – ki tudja hogyan, – Ő ilyen lett! Itt a fényképe, nézzétek meg.

Kormi cica

Hatalmas, erős kandúrrá fejlődött az idők folyamán, súlya elérte a 7-8 kilót. Miután teljesen a miénk lett, szabadjára engedték. Most már a konyha bukó-ablakán

nyitott csapóajtón bármikor ki-be járhat. A lépcsőházban is fúrattunk bejáratot neki. Közel van hozzánk az Óváros-tér, ahol sok macskát tartanak, ott ő lett a *macskák királya*! Ilyenkor napokig nem láttuk. Minden „szerelmi idényben” a harcmezőről hazatérve, teljesen lerobbant, viharverten, sebekkel tele érkezett haza. Nagy vitéz volt, kutyákkal is hadakozott. Ennek aztán többször kárát vallotta, nemegyszer orvosi segítségre szorult. Így aztán egyik súlyos sebesülése után (amikor leharapták a fél farkát), jobbnak láttuk, ha ivartalanítjuk.

El kell mondanom Kormi cicánk szomorú történetét.

Lehet már 6 éve, május 20-án baleset érte. Egy elszabadult idegen kutya lakásunk előtt a gyerekekkel együtt játszó, békésen pihenő cicát megtámadta. Szegény ijedtében nem a lakásba, vagy az udvar felé menekült előle, hanem a folyosó végén „Zsákutcába” került. A kutyától beszorítva, nem tudott a folyosó betonkorlátjába kapaszkodni, – nem tehetett mást – több mint 6 méter magasból leugrott (vagy leesett) – az udvar betonjára. Ahogy a gyerekek utólag elmondták, kis ideig mozdulatlanná vált, aztán nehézkesen felemelte sebesült testét, utolsó erejét összeszedve, kínosan elsántikált az Óváros felé. Amikor hazaértem, azzal fogadtak a gyerekek, hogy nyoma veszett.

Hívogattuk, napokig kerestük. Jártuk a környező házakat, utcákat, átkutattunk padlásokat, érdeklődtünk: mindenhol ismerték, de mostanában senki se látta. Hirdetéseket adtam föl, jutalmat ajánlva a nyomra vezetőnek. A helyi kábel TV-ben is közzétettük, – mindhiába.

Már arra kellett gondolnunk, hogy ennyi ideig betegen, megsérülve biztosan elpusztult valahol.

Nyolc hét múlva, július 22-én este, nagy mozgolódást hallok a lakás előtt játszó gyerekek között. Unokáim kórusban kiáltozzák: Megjött Kormi! Hazajött Kormi! – És csodák csodája, rekedt, idegen hangon jajongva-nyávogva, dülöngélve vánszorgott lassan a folyosón végig, hazafelé... Betegen, piszkosan, éhesen, szomorú, homályos szemekkel, utolsó erejét összeszedve érkezett haza.

Hazajött Kormi!

Súlyának több mint felét felemésztette, alig állt a lábán, csontjai kiálltak, szinte szúrtak a bőrén keresztül. Fényes bundája megkopott, hófehér foltjai szürkén-piszkosak. Mégis ő volt: Kormi! Örökönnyet hullatva vittük állatorvoshoz.

– Ez csoda! – ezzel fogadott bennünket, mikor meglátta.

Egy hét kellett hozzá, hogy a cica saját maga – a mi segítségünkkel – letisztítsa bundájáról a szennyet, sebhelyeket.

Hol lehetett ennyi ideig? Milyen betegségben, szerencsétlen helyzetben élte át súlyos helyzetét, hogy nem volt ereje hazajönni? Hogy tudta átvészelni betegen, éhezve ezt a hosszú időt? Hogyan tudott mégis annyi erőt gyűjteni, hogy mégis hazavonszolja magát? Mindezek örökre kérdések maradnak számunkra.

Ismerőseink összesereglettek, mindnyájan könnyeztünk a meghatottságtól.

Látni kellett volna, ahogy hozzálátott a feltálatl ételnek, majd utána hogyan járta körül – még mindig dülöngélve – az egész lakást, az ismerős helyeket...

Megható volt találkozása a SZÜRKE cicákkal. Amikor Kormi kezdett falatozni, a másik két cicánk körbevette, szimatolták, puszival üdvözölték beteg társukat.

Nemsokára helyreállt az egészsége, majdnem fölszedte régi súlyát, szőre ismét tiszta, egészségesen fénylő lett. Hosszú ideig húzta az egyik hátsó lábát, ahol örökre megmarad a törés nyoma. Időnként leülve, merőn nézegeti a hibás lábát, aztán hirtelen odakap, mintha haragudna rá, hogy olyan lassan gyógyul...

Kormi ritka kedves és okos jószág. Mindent szót megért, amit hozzá intézünk. Ha valamit akar, közvetíteni tudja nekünk. Három macska között ő a főnök: „szól” (jelzi) reggel és este, ha éhes, utána sorakozik a többi cica: a SZÜRKÉK! Ha indulok otthonról, Kormi elkísér.

Megérzi, mikor érkezem, vár a lépcsőházban vagy az udvaron. Macska nyelven mély maúúú-val köszönt, de nemcsak engem, a család többi tagját, és a szomszédokat is. Előre megérzi, ha autóval érkezünk haza: Már ott vár lenn az udvaron, s amikor kinyílik az ajtó, felugrik az ülésre, velünk jön a garázsba. Mikor állatorvoshoz viszem őket, egyedül ő nem fél, körben sétálgatva, nyugalommal szemléli a tájat a kocsi ablakból.

Most pedig bemutatom a többi cicát

Először Macáról szólok, ő a macska-asszony, becenevén Kislány. Szép és gömbölyded, olyan kecsesen, igazán nőiesen sétálgat, farkincáját fölfelé tartva, mint egy zászlót lengeti. Egyszerű szürke-csíkös, selymes szőrű házimacska. Ő is ritka kedves állat, Ő is kiválasztott gazdájának. Éppen akkor történt – amikor még az unokáimat látogatni voltam távol – hogy otthonról telefonon hívtak. Azt mondják nekem: „vendég érkezett”, igaz, nem az ajtón keresztül, hanem Kormi után beugrott az ablakon. Azonnal otthon érezte magát, jóllakott Kormi tányérjából, utána besétált a szobába, beleült valakinek az ölébe, úgy dorombolt és hízelgett, hogy nem volt szívük kitenni.

Ő sem volt idegen számunkra. Eddig udvari cicaként élte napjait, mindig vittünk neki mindenféle macskának való eledelt. Minden nyáron, kétszer is, 5-6 kiscicát hozott a világra. Általában az udvarban, a kazánház nagykéménye mögött lakott családjával, oda vitte a cicakölyköket, és boldogan mutogatta nekünk. Később

aztán egyenként felhordta őket, végig a lépcsőkön, és az ajtó elé lerakta az egész macskacsaládot. Mindig nagy gondot jelentett a kiscicák elhelyezése. Egyre gyakrabban jelent meg az ajtónk előtt. Én mindig megettettem. Később, ha nyitva találta az ajtót, bejött és Kormi tányérjában maradt ételt fogyasztotta el, fényesre nyalva a tányért. Szelíd állat volt, nem félt tőlünk, hozzánk törleszkedett, mindig kereste a társaságunkat, ha észrevett az udvaron.

Szomszédunk a két kiskutyáját naponta többször az udvaron sétáltatta, ilyenkor ő is csatlakozott hozzájuk, kísérgette őket, és a két kis állatot valósággal megvédte az arra tévedt nagyobb kutyáktól; egyszerűen rájuk rontott, és messzire kiüldözte a betolakodókat az udvarból.

Mióta nálunk él, nagyon megszerettük.

Persze, Kormit nem tette boldoggá. Szelíd állat lévén, nem bántotta, mégis, hosszú ideig nem tudta nekem megbocsátani, hogy egy „idegen” macska fészkelte be magát a birodalmába. Igaza volt, mert a szürke cica bizony állandóan valamelyikünk ölében ült, és Korminak a többi kedvenc helyét is elfoglalta. Mikor Kormi korábbi szokása szerint ölembe akart ülni – s meglátta, hogy ott pihen a betolakodó – sértettsége jeléül azzal büntetett meg, hogy tüntetőleg hátat fordítva ült elém a földre, rám se tudott nézni. A kis hízelgő pedig minden helyéről igyekezett kiszorítani.

Mégsem haragudtunk rá, saját szempontjából igaza volt. Amint beugrott hozzánk Maca, őt is megszerettük.

Kimondhatatlanul ragaszkodó, barátságos, hízelgő állat, kimutatja, milyen boldog nálunk. Kedvességével naponta meghálálja, hogy befogadtuk. Most már nem fiatal, mégis olyan játékos, mint egy kiscica. Este-reggel jelzi, hogy játszani akar: a hátára fekszik, és úgy szánkázva, bukfencezve járja körbe a szobákat, közben felgyúri a szőnyegeket, alájuk bújik, felfordítja a lakást. Amikor nagyon jól érzi magát, „beszélgetni” kezd, néha macska nyelven „válaszol” nekünk: „me e e...” Gyakran (akár fél óra hosszáig is) együtt társalgunk. Szemünkbe nézve olyan kedves, értelmes képet vág hozzá, hogy illet eddig macskáknál sosem tapasztaltam. Egyedül Ő az a macskák között, *Aki* időnként – a készülékkel szemben leülve – nézi a TV-t!

Maca-cica kosárban

Kezemben a fényképe. Szokása, hogy bármit leteszünk akár a földre, székre, bárhová, mindent azonnal elfoglal.

Most éppen a bevásárló kosárban ül, értelmes szemekkel nézve a fényképezőgép lencséjébe.

Fél évre rá, hogy beköltözött hozzánk, már látszott rajta, hogy kiscicái lesznek. Mikor eljött az ideje, nem bújt el, hanem lázasan kezdte keresni a helyet, ahol majd világra hozhatja utódait. Segítségére voltunk, végignéztük szenvedéseit. Öt gyönyörű szürke cicát hozott világra. A legszebb példányt megtartjuk magunknak, a többinek hamar gazdit keresünk. Nem bír annyit szoptatni, mert egyik emlőjén daganat képződött. Egy hónap múlva került sor a műtétre, ami olyan jól sikerült, hogy még most is örülhetünk jelenlétének.

Legfiatalabb cicánk: Gigi (beceneve: Kicsi-baba). Hamar rácáfolt a „kicsi” jelzőre, mert hatalmas termetű, legalább 8 kilós, fantasztikusan erős, izmos kandúrrá fejlődött. De ő nálunk született, és amikor ezt a nevet kapta, alig volt nagyobb egy libatojásnál. Vékony remegő lábakkal mászkálva ismerkedett a világgal. Csodálatos volt nézni, ahogy neveli az anyja, hogyan tanítja mindenféle macskatudományra. Aranyosak voltak együtt, mikor szopott, amikor egymást átölelve békésen pihentek vagy játszottak.

Nemsokára a Kormitól „örökölt” területén becsülettel ellátta kanúri kötelezettségeit, februártól októberig alig láttuk otthon, úgy elfoglalta magát. Néha napokig, akár egy hétig is elmaradozott. Minden nyáron lefogyott, nehezen ismertünk rá. Úgy nézett ki ilyenkor, mint egy gazdátlan állat: elhanyagolt, harcok közt kapott sebekkel, tépetten, kiéhezve érkezett este és hajnalban, tele

kullancsokkal, amiket csak evés közben hagyta magáról eltávolítani.

Gyorsan befalta az ételt, utána azonnal távozott, mint akinek az ideje percekre ki van számítva. Zárt ajtónál keservesen nyávogva könyörgött, hogy kiengedjük. Gyakran szorult segítségre. Ilyenkor viszont nem olyan szelíd kiscica, harcolni kell vele, hogy meg tudjuk fogni. Ápolás közben fúj, karmol, védekezik, egyszóval: úgy néz ránk, mint egy tigris vagy egy vadmacska. Egy alkalommal, az állatorvossal együtt fél órán keresztül szaladgáltunk utána, amíg egy pléd segítségével elfogtuk, hogy megkapja a kötelező oltásokat.

Egy hideg éjszakán súlyos sérüléssel tért haza. Bejött a szobába, láthatóan meg akarta mutatni, mi történt vele. Első lábán a karmainál nagy, véres és duzzadt sebet találtunk. Éjfél után úgy döntöttünk, hogy reggel elvisszük orvoshoz. Fájdalomcsillapítót kapott, aztán bezártuk a cica-kijárót, nehogy kimenjen, mielőtt orvosi ellátást kapna. De most nem is volt kedve hozzá. Szelíden szenvedett.

Reggel az orvos azonnal megállapította, mi történt vele. A fényes rézdrótot alig vettük észre, olyan mélyen vágódott be a bőrébe. Egy csapda része volt, aminek az összekötő drótyját a szegény állat kínjában nyilván elrághatta, hogy ki tudjon szabadulni. Az orvos – miközben finom csipesszel eltávolította az éles huzalt – nem állhatta meg, hogy egy cifrát mondjon arra, aki azt a csapdát felállította.

A „nyári hadműveletek” után teljesen megváltozott a helyzet. Egyre gyakrabban járt haza, majd később ő is

csak rövid időre hagyta el a lakást. Így aztán hamarosan ártatlan, kedves és szelíd macskává változott, és kegyesen megengedte azt is, hogy simogassuk lustálkodása közben.

Gigi-cica pihen

Reggelenként a konyha megszokott helyén várakozik a három macska, előbb orrukat összeérintve üdvözlik egymást, majd körbeállják a tányérjaikat. Evés alatt ügyelnünk kell rájuk, mert Gigi pillanatok alatt befalja az ételét, és eltúrja a többit. Ha rászólok, hogy nem szabad, hátrahúzódik, de látható, hogy borzasztóan nehezeére esik az önmeztartóztatás. Amikor marad a tányérok, ő megvárja, és gondosan tisztára nyalja mindegyiket.

Ősszel egy hónap alatt mindig visszanyeri korábbi súlyát, csak percekre ugrik ki az ablakon. Ha jóllakott,

megkeresi a helyét, és kéjesen elnyújtózik, egész nap alszik. Ha megsimogatjuk, kifacsarodva hátára fordul, égnek állnak a lábai, és láthatóan örül a kényeztetésnek.

Mindhárman nagyon hozzánk nőttek, szeretnivaló jószágok, kedves társaink a lakásban. Gondoskodásunkat kedvességgel, ragaszkodással viszonzák. Mindegyikük más-más egyéniség. Tiszteletben tartják, és barátságosak egymáshoz. Azért néha a két kandúr kap egy-egy hirtelen pofont Macskaasszonytól. Hogy miért? Ezt csak ő tudja, mert valakinek rendet kell tartani a fiúk között!

Amikor 2002-ben leírtam a cicák történetét, még hárman voltak. Sajnos, most már csak a két öreg cica maradt nekünk. A nyár végén Gigi egy este szokás szerint lesoványodva jött vacsorázni. Azon tanakodtam magamban, hogy jó lenne, ha már nem mászkálna el, ráférne a pihenés... De még nem volt vége a szezonnak. Azzal búcsúztam tőle: Menj Cicuskám, de gyere haza holnap is. De nem jött. Teltek a hetek. Valami történt vele, és már sosem látjuk viszont. Beteg fiam, Attila azt mondja: „baleset érte, elütötte egy autó”. Ki tudja? – talán így van. Nagyon sajnáljuk, mert ilyen hideg időben olyan jólesett neki az itthoni pihenés. Hiányzik nekünk, sokat emlegetjük. Most már csak a könyvespolcra kirakott fényképeit látjuk.

A 2003-ban nagy szomorúság ért bennünket. Kedves öreg cicánk: Kormi, a húsvét előtti nagyhéten egy reggel borzasztó állapotba került. Hajnalban kiment az ablakon, de már nem volt ereje a lépcsőn feljönni, ölemben hoztam fel. Egész héten ápoltuk. Emese unokám szerdán érkezett, vele és Attilával együtt ápolgattuk, próbáltuk etetgetni szegénykét, de semmi se használt neki. Orvost hívtunk hozzá, de ő is megállapította, hogy már menthetetlen. Fájdalomcsillapító injekciót kapott.

Nagyszombaton, utolsó erejét összegyűjtve, megkeverte helyét mellettem, ahogy máskor is szokta reggelenként. Alig hallhatóan pihegett, s mintha dorombolt volna... Simogattam. Úgy örültem neki, – némi reményt keltett bennem, hátha jobban lesz? De ez nála már csak az utolsó föllángolás volt.

Alig tudott járni, de kiment a fürdőszobába vizet inni. Ott rosszul lett, bevittük a helyére, de akkor már utolsó perceit élte. Szemét alig-alig bírta kinyitni, szája-széle elfehéredett, a szeme is homályos. Nem is tudom, magánál volt-e még? Talán nem szenvedett, mert csendesen tűrte élete lángjának ellobbanását. Ott szomorkodtunk fölötte hárman, amíg elszállt belőle az élet...

Számolgattuk, hány éves lehet? Pontosítottuk az adatait, és bizony, 21-22 évet élt, ami – ha héttel beszorozzuk (emberi életben számolva 140-150 bibliai!) s az már matuzsálemi kornak számít. Nagy szomorúságomban csak azzal vigasztalódtam, hogy fogyó erejével még hazajött, így utolsó perceit velünk tölthette.

Maca-cicánk egyedül, özvegyen maradt, árván él közöttünk. Mióta egyedül van, kénytelen saját maga intézkedni a reggeli és vacsora ügyében. Hozzám jön, lábamhoz dörgölődzik, halkán nyávog. Mikor elindulok a konyha felé, már keserves nyávogással várja az ételt. Azelőtt ezt sohasem tette. Gondolom, hogy ilyenkor hiányozik neki a cicatársaság – amelyben ki voltak osztva a szerepek –, főleg Kormi, *Aki* korábban intézte a reggelit, ebédet és vacsorát. Aztán megszokta, hogy már minden teher az ő vállára nehezedik. Most, írás közben is hozzám jött, két lábával megtapogat, jelzi, hogy megérkezett és éhes.

Amikor lepihenek, azonnal ott terem mellettem, s hívásomra azonnal fölugrik mellém, kényelmesen elhelyezkedik, és hangosan dorombolva nyugtázza, hogy jól érzi magát. Minden evés- és hazatérés után jelzi, ha játszani akar, pedig már ő se mai „kislány”... Legkedvesebb játéka három színes, gyapjúból font hosszú zsinór. Azt kapkodja, sokáig képes vele játszani. Reggelenként hangos dorombolással ébreszt, jelezve, hogy itt a reggeli ideje, s amíg megkapja ételét, a dorombolása fölé egy énekszámmal.

Kedves jószág, még a gondolatainkat is érzékeli. Befogadását naponta meghálálja.

2004. május

Baleset érte Szürkénket

2003. július 10. csütörtök

Már késő estére jár az idő. Nézzük a TV-t. Emese unokám a barátnőivel kint szórakozik a folyosón a kellemes nyári éjszakában. Éppen lefeküdni készülünk. Egyszer csak ijedten nyitja az ajtót, kezében a fájdalmasan nyávogó, immár egyetlen cicánkkal.

– Mi történt? – eléjük szaladok. Letesszük földre, alig vánszorog... – Szinte kúszik a földön, az egyik első lábát is fájlalja, és kínosan, szünet nélkül nyávog. Óvatosan fölemelem, leteszem az ágyra. Még megfordulni sem bír, rettenetesen szenved. Gyorsan kiszaladok, előveszem az egyetlen szem Algopyrint és Eleniumot, próbálok belőlük egy-egy ici-pici darabkát leszabni. Összetöröm, és hozom neki becsomagolva egy kis májkrémbe. Talán sikerült a nagyobb részét megennie.

Közben ágyazok. Egy plédet teszek a takarómra, és ott mellettem helyezem el. Úgy látom, hogy a gyógyszerből a fájdalma valamennyire enyhült, elaludt. Én azonban (mivel elfoglalta a keskeny fekhelyem nagy részét), kénytelen vagyok a fotel felé kinyújtani a lábamat, s úgy próbálok elaludni. Nehezen ment. Folyton figyeltem a cicát, aztán hol elzsibbadt, hol görcsöt kapott a lábam a kényelmetlen helyzet miatt. Ezt sem bántam, csak annak örültem, hogy a cica nyugodtabb, alszik, csak néha próbál fordulni, de akkor mindig fájdalmasan fölajdul.

Pénteken reggel megbeszéljük a történeteket. Emese elmondja, hogy este nagy nyávigaszt hallott az udvar felől, lenézett, de nem látott semmit. Aztán később a lépcsőházból meghallja Maca cicánk fájó nyávigását. Ölbe vette, s úgy hozta be a lakásba. Tanakodtunk, hogy mit tegyek? Mindenképpen látnia kell egy állatorvosnak. Próbálom hívni telefonon az ismerősöket. Nyár lévén, senkit sem találok. Aki legutóbb Kormit vizsgálta, szabadságon van, az állatpatikában az eladónő közli, ki helyettesíti: a garázsszomszédunk. Próbálom telefonon elérni, a lakása nem jelentkezik. Újból hívom az állatpatikát, megadják a MOBIL-számát. Hívom. Csak az üzenetrögzítő jelentkezik. Hagyok üzenetet. Telnek a percek, majd az órák. Ismét hívom a számot, most már SOS-jelzést hagyok az üzenetrögzítőn. Nemsokára szól a telefon. Mondja, hogy Bercelen van egy országos értekezleten. Nemsokára vége, akkor eljön megnézni a cicát.

Déltájban érkezik. Megnézi, törést nem észlel. Látom, gondban van. Azt mondja, hogy Röntgen-felvétel lenne jó, talán kimutatná, mi okozza a betegségét, a fájdalmat, meg azt a csúszó-mászó közlekedést. Azt mondja, hogy itt sajnos, a közelben sincs olyan állatorvos, aki a csontproblémákhoz értene. Megadja az egyik budapesti állatklinika címét, telefonját. Azt mondja, hogy oda kellene vinni, ahol segíteni tudnak rajta. A vizsgálatért semmit sem fogadott el.

Nem lettem okosabb. Felhívtam Katica lányomat. (Tegnap említettem neki a balesetet.) Otthon van, nyakig munkában, mert Emese szobáját festik. Tudom, hogy ő annakidején megröntgenezte a saját cicájukat bent a

munkahelyén, de hát oda más macskát bevinni, pláne, hogy most nem is dolgozik... elgondolkodtató. Ismerős helyen érdeklődni fog, ahová be tudná jelenteni. Az a klinika közelebb van, mint amit az állatorvos megjelölt. Nemsokára visszahív, közli, hogy hétfőn reggel 9-kor kell jelentkeznünk a cicával. Megbeszéltük, hogy vasárnap délután utazunk Emesével és a cicával, ott alszunk.

Hosszúnak tűntek a napok, a percek, mert a cica állandóan szenved, minden mozdulat, fordulat fáj neki, alig eszik valamit. Azért csak kimegy az erkélyre, ott érzi jól magát, még a magas almot tartalmazó ládáját is használja.

Telt az idő. Vasárnap ebéd után készülődünk az utazáshoz. A nagy piaci kosarat készítettem el a cicának, puha anyaggal kibéleltem, egy lyukacsos anyaggal befedtem, amit gumival szorítok majd le. Szegénykének nem nagyon tetszett a bezártság. Út közben is nyávogott.

Eddig mindig azt mondtuk, hogy ez egy olyan cica, amelyik sohasem nyávog. Most szegényke bepótolta. Mikor felszálltunk a buszra, Emese vette ölébe a kosárral együtt, de megállás nélkül nyávogott, amíg Vácra értünk. Hiába simogattam, becéztük, csak nyávogott. A fájdalomtól és főleg az ijedtségtől úgy lihegett, ahogyan a kutyák szoktak. Vác után már valahogy megszokta a változhatatlan helyzetet, már alig nyávogta el magát. Ott aztán az újabb tortúrák: a Metró, ahol Katica várt ránk, ezért kicsit könnyebben utaztunk tovább, megszabadulva egy csomagtól.

Szegény cica még mindig nyávog. Azt hitte, hogy már örökké utazni fog. Mit gondolhatott magában: Miért

hagytuk el az otthont, hová visszük, mi lesz vele? A Metró után megint a nagyvárosi zaj, majd a helyi autóbusz... Aztán egy ismeretlen lakás, ahol egy fekete Puma (Katicáék Krampusz-cicája) felpúpozott háttal, szőrrel, fújva és morogva fogadja az idegent...

Még jó, hogy egyik sem ment neki a másiknak, inkább elhúzódtak egymástól. A nappaliban Maca elfoglalta a sarokban levő fotel mögötti nyugalmat adó csendes helyet. Enni-inni adtunk neki, kapott egy nagy tálban külön almot. Megnyugodott. Csak arra kellett vigyáznunk, nehogy a két cica találkozzon egymással. A Krampusz egyszerre mindenkiben ellenséget látott. Aki találkozott vele, arra fújt, morgott. Borzasztó dühös lett, hogy egy idegen került az ő birodalmába. Csak sétált haragosan, kerülgetett mindnyájunkat.

Emese szobáját kaptuk meg hálólhelyül, én és Macuka. Mikor bevittük, az ágyra tettem. Olyan boldogan foglalta el, végre, itt is van kényelmes hely. Éjjel csendesen aludt, nem nyávogott, én is nyugodtan alhattam. Hajnalban nagy kaparászást hallottam; a szoba közepére készített almos-tálkában munkálkodott. Reggel Emese csodálkozva nézte, hogy az egész alom-mennyiség nedves. Az ő cicájuk alig egy maréknyit nedvesít be. De hát Maca tegnap déltől visszatartotta...

Hétfőn reggel Katicának egy ismerőse még 7 órakor fölcsengetett, egy cicahordozót hozott magával. Sietve készülődtünk, hogy időre odaérjünk az állatklinikára. Betettük a cicát éhesen-szomjasan, hátha altatni fogják? Már megint egy ismeretlen dobozba kerülök, gondolta a cica, mert nem szívesen foglalta el helyét a cicahordozó-

ban. A buszon megint panaszosan nyávog, mindenki megnézi.

Utolsó percben érkeztünk, mert véletlenül egy megállóval továbbmentünk, mint kellett volna. De azért mégsem késtünk el. A váróhelyiségben két cica és sok-sok kutyas, egyik sántít, másiknak gallér a nyakában, csupa beteg állat. Mikor beléptünk, minden kutyas a fülét hegyezi, de egyik sem ugat, s nem támadnak, csak illedelmesen megnézik a jövevényt.

Nemsokára kinyílik az egyik ajtó és kérdezik, hogy valaki érkezett-e bejelentésre, – így mi hamar bejutottunk.

A fiatal állatorvos megkérdezte, mi történt a cicával? Hiába érdeklődött, sajnos, ebben nem tudtunk segítségre lenni, mert mi sem tudtuk. Elmondtam, hogy a lépcsőházban egy bejáró lyuk van számukra, de valaki eléje zsákokban törmeléket helyezett. Ezért csak következtethetünk rá, hogy menekülni akart a szokott helyen, de visszacsúszhatott.

Aztán egy cica-nővér segítségével megvizsgálta. Először letette a földre, nézte, hogy megy, vagyis inkább kúszik a földön. Aztán a vizsgáló-asztalra helyezve, alaposan végigtapogatta. Olyan szakszerű módon, finoman meg tudják fogni, hogy fájdalommentesen teljesen harcképtelen lett a cica. Hamarosan kisült, hogy nemcsak a jobb első lába, inkább a mindkét hátsó lába sérült, vagy ki tudja miért, most rosszul működik. Amikor tapogatta, s ahol fájhatott a cicának, mindig egy halk nyávogást hallatott.

Aztán áthívták a szintén fiatal adjunktust, aki újból szakszerűen átvizsgálta. Nem kellett röntgenezni, altatni. Végül az volt a közös véleményük, hogy nincs törés, az ínszalagok nyúltak meg. Kapott egy injekciót, ami egy hétig csillapítja a fájdalmat. Javasolt egy vitamint, amit a Klinika területén megvehettünk. Azt mondta, ha nem javul, vigyük vissza egy hét múlva.

Katica kicserélte a műszakot egy délutános kolléganőjével, így visszakísért bennünket. Aztán ebédet melegítettünk, s ő nemsokára visszament a munkahelyére. Ebéd után pihentünk. Marasztaltak, de én elhatároztam, hogy még délután hazautazunk. Jobb lesz nekik is, mert a macskákat úgy is el kell különíteni egymástól, és a miénk otthon, ismerős környezetben jobban érzi magát. Danika és Emese is elkísértek a busz-állomásra. Én elhatároztam, hogy kérek hely-jegyet. Olyan szerencsénk volt, mert egy cicabarát-nő ült az ablaknál, s mikor meglátta, mindjárt érdeklődött, hogy mi a baja neki? Mindkettőnknek (a cicának is külön-) hely-jegyet adott. Ezért aztán hazafelé a buszon, a cica egészen jól érezte magát, még egyet sem nyávogott egész úton. Igaz, mikor elhelyezkedtünk, kinyitottam a cicahordozó ajtaját, az előre elkészített vizes zsebkendővel (a nagy meleg miatt) végigsimogattam, aztán a magammal hozott ételt odaadtam neki. Jóllakva, jól elhelyezkedve, egész úton nyugodt volt, nagyrészt aludt.

A rövidebb úton jöttünk haza, s mikor a 2/A útról befordultunk a 2-es útra, egy nagy csattanást hallottam. A buszvezető lassított, aztán a legközelebbi (kertekből hazajáróknak kialakított) autóbusz-megállónál leállította

a motort. A hangosbemondón közölte, hogy az autóbusz meghibásodott, kért, hogy szálljunk ki, nemsokára jön a mentesítő-járat, amire fölszállhatunk. Lekaszálódtam a rengeteg csomagommal, s kis várakozás után valóban jött is Vácról a mentesítő autóbusz, kérték, hogy lehetőleg mindenki a korábbi helyét foglalja el. Én nem fogadtam szót, mert véletlenül a napos oldalon voltunk, itt pedig üresen találtam az árnyékos oldalt, ott helyezkedtünk el, és immár – igaz, némi késéssel, de szerencsésen hazaértünk. Az állomáson Gyuri és Attila is várt ránk. Hazaértünk a Cicával. Mikor otthon kinyitottuk a rácsot, látszott rajta, hogy megnyugszik. Azonnal az erkélyen foglalt helyet, s békésen elnyúlt a szőnyegen.

Ma már több nap telt el, péntek van. Jól eszik a cica, a vitaminját is elfogyasztja az étellel együtt. Mintha kicsit jobban volna. Bár még nem járka rendesen, mégis mintha javult volna az állapota. A kedélye biztosan. Csak azt sérelmezi, hogy nem mehet ki a szabadba. Szegényke megszokta a szabadságot, nehezen viseli a zártságot. De az orvos is azt mondta, hogy ne engedjük ki, amíg meg nem gyógyul teljesen. (Én e nélkül sem engedtem volna ki.)

Azt még nem tudom, hogy vissza kell-e vinnünk a Klinikára.

Maca cica is itt hagyott bennünket

Igen, itt hagyott bennünket örökre kedves társunk, Maca cicánk is. Úgy látszik, nekünk mindig húsvét táján kell örök búcsút vennünk kedvenceinktől. Most már csak emlékezem a kedvességére, mennyire ragaszkodott hozzánk.

Szem műtetre jelöltek ki, készülődniöm kellett az utazáshoz. Előtte a fiam kísért ki a buszhoz, kihozta a csomagomat, miután Maca cicától érzékeny búcsút vettem. Ugyanis a csomagolásból már következteti, hogy ismét magára hagyom. Pihenés közben is mindig az ölembe akart ülni. Hízelt, dorombolt. Az útra ugyan vittem könyvet, de nagyon fáraszt az olvasás, ezért ki se nyitottam. Magamba roskadtam. Agykontrolloztam.

Szemem előtt megjelenik, amikor a harmadik szem-műtétem után hazaérkeztem a Rókus kórházból, Macuka annyira örült nekem, a földön hempergett, közben engem nézett, látszott az ábrázatán hogy örömeiben azt se tudja, mit tegyen, mivel egy hétig nem látott...

Talán még fél évvel ezelőtt mindig megörvendeztetett, ebéd után a szobában kicsit pihenve, olvasgatni szoktam. Már annyira ismerte ezt a szertartást, hogy velem együtt, de inkább előttem száguldva ért be a heverő mellé. Felugrott, és azonnal hanyattfeküdt, elkapta a fotelról lelógó madzagokat, ezek a legkedvesebb játéka. Nem akármilyen üzleti spárgákról van ám szó, hanem kézzel sodort, szép, kézimunka zsinórokról. Legalább 3 darab mindig ott lógott a fotel támláján, és hanyatt fekve

azokkal játszott, hol elkapta, hol elengedte, rám nézett, figyelve, mennyire érdekel a játéka. Én is vele szóra-koztam, néha elkaptam előle, akkor utána ugrott, majd mikor elkapta, mindig visszaadtam neki. Megint elkapta, szájába vette, nem engedte el. Ez a játék néha fél órán keresztül tartott, aztán elfáradt, lassított a gyors mozdulatain, egyre lankadtabban ugrált a madzagok után, míg álomba szenderült.

Máskor, ha olvasni kezdtem, sosem ugrott föl mellém, előbb megállt az ágy mellett, merőn nézett engem, észrevettem-e, hogy már megérkezett. Ránéztem, és ütögetve a heverőt, szóltam neki, gyere Macuka. Egy-két kérdés után hajlandónak mutatkozott felugrani mellém, majd elhelyezkedett az ölemben. Dorombolt elégedetten, aztán ha elfáradt, elaludt mellettem. Ezeket a szertartásokat esténként is megismételte.

Amikor hamarabb érkezett a szobába, megállt a fekhelyem mellett, figyelt, és várta, amíg elhelyezkedem, csak utána foglalta el a helyét.

Egy csillogó vastag csörgő üveggolyót kapott unokáimtól, időnként azzal játszott, néha éjszaka hallottam, hogy görgeti. Sosem tudtunk róla, hová gurította, csak akkor, amikor meghallottuk a csörgését.

Ahogy múlt az idő, észrevettem rajta, hogy egyre fáradtabb, mindig többet pihen, kevesebbet játszik, és hamarabb elfárad.

Esténként viszont, még az utolsó héten is megtartotta azt a szokását, hogy vacsorája után (ő már megkapta az adagját), odajött a terített asztalhoz, és figyelte, mi lehet az asztalunkon? Mindig kért egy-egy falat kóstolót. Ha

nem volt éhes, akkor megelégedett egy pici falatkával is, de ha még bírt enni, akkor várta a további falatokra. Ezt a szokását Kormi cicától örökölte.

Az utolsó hónapokig nagyon jó étvággal fogyasztotta el a finom cicaételeket, amit kapott. Gondosan válogattuk ki ételét a különféle üzletekből, hogy mindig változatosan étkezzen, ne unjon rá egy-egy ételféleségre. Mégis, egyre romlott az étvágya, mindig kevesebbet evett, lassan fogyni kezdett, és nem ette meg azokat a finom cicaételeket, amelyeket korábban szívesen elfogyasztott. Gondban voltam, három helyről hordtam neki az ételét, mindenhol a legfinomabbakat válogattam neki.

Maca-cica betegen

Egy idő óta gyakran a földre kuporodott, nyakát előre-tolva kínosan köhögött.

Eljött az utolsó hónapja. Már egyre soványabb lett. Az állatorvos tanácsát kértük, aki fiatal korától ismerte. Tőle kérdeztem, mit tehetünk még érte? Megnézte, és mondta (amit én is tudtam), hiába már öreg cica, lehet, nem sokat ér, de megpróbálja kicsit feljavítani. Azt mondta, a köhögése mellhártya-gyulladásra utal, ezért antibiotikumot, és többféle vitamin injekciót kapott. Ezt hetente megismételte. Eleinte úgy vettem észre, mintha kicsit jobban esne neki az étel, és kezdett kigömbölyödni.

Azonban amikor a harmadik adag injekciót is megkapta, már szinte megijedtem: úgy nézett ki, mintha felfújták volna, és nagyon elnehezült, majdnem a földig ért a teste, egyre fáradtabban mozgott. Nem tetszett nekem, hogy mindig búvóhelyeket keres, arra gondoltam, hogy az állatok olyankor viselkednek így, amikor a vég közeledtét érzik.

Először az íróasztalom alatti gyapjúszőnyeget nézte ki magának, a sarokba hózódott, aztán a szekrény alatt talált magnak sötét, eldugott helyett. Elbújva feküdt csendesen, egész nap alig mutatkozott. Többször elfelejtette az étkezések idejét.

Szomorúan gondoltam arra, hogy szegénykém nem sokáig bírja már, legtöbbször reggelizni sem jelentkezett. Ha mégis kószolgatott az ételéből, utána azonnal elbújt. Az utolsó hetekben észrevettem, hogy a cicaétel mellett jól esik neki, ha egy-egy kisebb tejes-kanál langyos tejet adok neki. Ezzel mindig megkínáltam, amit gyorsan felnyalogatott.

A mindig mosakodó tiszta cica nyakán evés után ottmaradtak az étel nyomai. Már nem bánta, fárasztotta a tisztálkodás. Nedvesített szivaccsal törölgettem meg, amit nyugalommal fogadott.

Utolsó napjaiban már alig hagyta el a szekrény alatti búvóhelyét, a reggelijét is odavittem neki, mivel hiába hívtam, nem jött ki a megszokott helyére, a konyhába.

Egy este vacsoránál megjelent, és egyetlen falatkát elfogadott a puha felvágottból, de azonnal visszavonult. Reggel alig evett egy-két falatkát, és a tejből is csak cseppeket nyalogatott. Teljesen elterült-lapult a szekrény alatt, olyan volt, mint egy szőnyeg, nagyon elhízott szegényke, de látszott rajta, hogy ez nála már nem természetes állapot. Az is megfordult a fejében, hátha túlادagolták neki a vitaminokat? Egész nap szinte mozdulatlanul feküdt, többször odamentem megsimogatni, beszélgettem hozzá. Csak nézett rám beszédes szemeivel fáradtan, szomorúan. Megpróbáltam etetni, de elfordította a fejét. Langyos tejjel is kínáltam, azt sem fogadta már el. Egész nap semmit sem evett.

Éjszaka – nem tudom csak álmodtam-e, vagy megtörtént – egyetlen rövid nyávogásra, riadtan ugrottam föl. Kerestem, de nem láttam, hol van. Szólongattam, nem figyelt rám. Arra gondoltam, hogy csak álmodtam.

Reggel a helyén feküdt, elnyúlva, mint előző nap. Már a simogatásra sem nézett rám; nem akartam zavarni csendes szenvedését, éreztem, már az utolsó óráit éli. Délben már nem mozdult. Szegénykém csendben elaludt, örökre itt hagyott bennünket.

Átjött az állatorvos, megnézte, ő is csak azt állapíthatta meg, hogy már nem él. Úgy nézett ki, olyan szép volt így is mozdulatlanul, mintha élne. Megsimogattam utoljára, elbúcsúztam tőle.

Délután magam készítettem fel a temetésre. Anyukámtól kapott, általa kötött szép nyersszínű csipkevállkendőmbé burkoltam be, egy ibolyacsokorral. Papírdobozba tettük, fiam egy mély üreget ásott neki – Kormi cicánk nyughelye közelében. Én helyeztem el örökös helyére, tettem melléje még virágot, és kiásott fűtéglákkal takartam be. Fiam lapátolta rá a földet. Most már két cicám nyugszik egymáshoz közel, virágzó bokrok mellett olyan helyen, hogy a folyosónkról is odalátunk.

Nemrégén, 2003-ban nagypénteken Kormi cicánktól, most, 2007. április 2-án, nagyhét hétfőjén Maca cicánk hagyott itt bennünket. Szomorú szívvel búcsúztam tőle.

Ő is szép hosszú életet élt, kedvességével, ragaszkodásával sok-sok éven keresztül örvendeztetett meg bennünket. Nem lehet elfelejteni azt a sok órát, amit együtt eltöltöttünk.

Lányoméék ajánlották, hoznak nekem egy kiscicát, tudják, mennyire szeretem az állatokat. Azonban nem tudom magam rászánni, mivel annyira ragaszkodom hozzájuk, hogy elvesztésük mindig megrázkódtatást jelentett számomra.

Most is, amikor bemegyek a szobába, mintha látnám őket azokon a helyeken összegubancolódva, ahol szívesen pihentek vagy játszottak.

A gyönyörű három cicám számtalan képével körülraktam a könyvespolcot, hogy mindig lássam őket. Amikor elmegyek a képek mellett, sorban megsimogatom őket. Fájó szeretettel gondolok rájuk, és emléküket mindig őrzöm magamban.

Kékkő

Történt: 1938/39. iskolai évben

Amikor visszacsatolták a Felvidéket a csonka hazához, év elején, egy szép őszi napon iskolai kirándulásra vittek bennünket. Autóbusszal jártuk végig a gyönyörű tájakat. Miskolc felé indultunk. Rövid pihenőt tartottunk a városban, találkoztam Guszti bátyámmal, aki az Evangélikus Tanítóképzőben tanult, ha jól emlékszem, akkor az utolsóelőtti évfolyamot végezte. Büszke voltam leánytársaim előtt a csinos és kedves bátyámra. Fagylalttal várt az autóbussznál, és felvitt az Avas hegyre, ahonnan gyönyörködtünk a város látképében.

Elérve a Tátra hegyvonulatait, az erdők gyönyörű őszi színben pompáztak. A sárga, a vörös és barna színek váltakoztak a fenyvesek élénkzöld színárnyalataival. Nem tudtunk betelni a látvánnyal, s azzal a jóérzéssel, hogy mindez ismét a magyar hazánkhoz tartozik!

Kassán megnéztük a belvárost, aztán nagy elődünk, II. Rákóczi Ferenc sírjára piros rózsából készült koszorút helyeztünk. Elvittek Krasznahorka várába, végigjártuk a Magas-Tátra nevezetességeit. Rozsnyón megtekintettük az Andrássy-kastély-múzeumot, benne a régi magyar főúr kincseit. Ott eszembe jutottak Anyukám e vidékhez fűződő emlékei. Sokat mesélt Kissebenről és Rozsnyóról. A közelében fekvő Kisfeketepatakon született, s ahol az én (általam sosem ismert) dédapám tanító volt. Anyukámat ő nevelte, mivel fiatal gyermekként árván maradt. Rozsnyón járt középiskolába, ott töltötte lány-

korát. Jó ismeretség fűzte a vele egyidős Andrássy gróf-kisasszonyhoz. Másik leánykori barátnőjét, Anna nénit régen, még kislánykoromban látogattuk meg Rozsnyón. Hasonló korú lányával együtt játszottunk a babáival.

Rozsnyón lakott Anyukám bátyja, Pista bácsi is, akinek három fia volt. Unokatestvéreim kalauzoltak a városban, és csatangoltunk a közeli erdőben, ahol kék áfonyát majszoltunk. Megmutatták a „*kunszt*”-ot, a bányából kijövő nyílást, ahonnan a víz állandó körforgásban jött a felszínre. Kívülről úgy nézett ki, mint egy falusi kút, körben lécekkel elkerítve, és néhány vödör állandóan körbejárva hozta föl a vizet a mélyből, mint egy örökmozgó. Mikor egy-egy vödör kiömlött, folytatta lefelé útját. A fiúk azt mondták, hogy ez a *kunszt* (ma sem tudom, pontosan mi a jelentése).

Már este volt, mikor a kirándulásról hazafelé jövet, megérkeztünk Kékkőre. Megcsodáltuk az út mellett, a hegybe beleépített Nagy-Magyarország térképét, a négy nagy magyar folyóval. A térképet színes villanyégőkkel rakták ki. Előtte elénekeltük a Himnuszt, és elmondtuk a magyar imádságot, a Hiszekegyet: Azt hiszem, nem sokan emlékeznek rá, ezért ide leírom:

„Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország föltámadásában. Amen.”

Az emberek körbeállva, a meghatottságtól könnyes szemmel hallgatták énekünket és imánkat, mivel nekik nemrég még tilos volt magyarságuk kinyilvánítása. Mi

meg csak álltunk és bámultunk, nem tudtunk betelni a megvilágított látvánnyal, amit még ma is magam elé tudok idézni.

Kékkő kis község, Balassagyarmattól, a jelenlegi országhatártól kb. 22 kilométer távolságban. Hosszú évek óta élek ebben a városban, ahonnan gyakran átruccantunk autóval a közeli Nagykürtösre. Mikor megtudtam, hogy annak a közelében (2 kilométerre) fekszik Kékkő, oda is átmentünk. Felidéztem magamban gyermekkori emlékeimet, hogy az a föld ismét elszakadt hazánktól. Ifjú koromban megcsodált térképnek semmi nyoma nem maradt. Nemcsak az idő mosta és gyalulta le azt a részt, ahol villanyégőkkel volt kirakva a szép egységet alkotó, a Kárpátoktól koszorúzott Magyarország térképe, a négy folyóval...

Milyen jó, hogy lassan elmúlnak az ellentétek az országok között, és az Európai Unióban testvérként, békében élhetünk együtt, határok nélkül...

Kirándulások Erdélyben³

A következő két rövid történetet napló
alapján írtam unokáimnak

Farkasokkal találkoztunk

Amit most hallotok, nem is mese, hanem igaz történet, mivel a valóságban velem játszódtok le Erdélyben, Háromszék megyében. Tudjátok-e, hol van Erdély? Kérjétek meg Anyukát, Apukát mutassa meg nektek a térképen!

Amikor én – a ti nagymamátok – még kislány voltam, Marosvásárhelyen jártam iskolába. Ott töltöttem el az iskolai szünidőket, ahol a magas hegyek majdnem elérik a Mennysorság kapuit, ott nyaraltam, az én kedves Nagymamámnál, aki nem messze élt tőlünk Nagy-Magyarország Délkeleti csücskében, a havasok tövében megbúvó kis falucskában, amit úgy hívnak, hogy Páva. A kis településnek egyik házsora már a fenyvesekbe beépült, és körben 2000 méter magas havasok keretezik.

Iskolai szünetekben a család és a rokonság kirándulásra készülődött. Mivel egy nap alatt oda-vissza nem lehet megjárni ezt a hosszú utat, ezért még este két napra való enni-innivalót csomagoltunk a hátizsákokba. Ott fogunk éjszakázni, fönt a Havas legtetején. Hajnalban kell indulnunk, ezért korán nyugovóra tértünk.

---

³ Megjelent a LYRA 2005. Újévi Irodalmi Antológiában, és a No-Ko Sat Kiadó Honlapján ugyancsak 2005-ben.

Még a kakasok sem kukorékolnak, mikor hegyjáró bakancsokat húztunk a lábunkra, és felpakoltuk a hátizsákokat. Pávától Kovásznaig gyalog tettük meg a négy kilométeres utat, mert akkor még nem járt annyi autóbusz, mint mostanság.

Kovászna akkor egy kis város, onnan nem messze, a havasok aljában van a fogaskerekű vasút állomása. Itt található az a különleges hely, ahol közel egymáshoz hétféle forrás fakad! Hogy legyen elég innivalók, a finom borvízforrásból itt merítettük tele kulacsainkat.

A fogaskerekű szerelvénye repített föl bennünket kétezer méter magasságba. Ott még 14 kilométeren keresztül zakatolva, kéményéből békésen eregetve a füstöt, – vadregényes tájakon, keskeny síneken haladt velünk a hosszú szerelvényt vontató mozdony. Egyik oldalon felhők gomolyogtak, alattuk ki-kibukkant a fölkelő nap, és láthatóvá vált közvetlenül mellettünk a félelmetes, feneketlen mélység. Másik oldalon fenyőerdő, – sudár fenyőfák meredeztek az ég felé. Az erdő csendjét csak a mozdony pöfögése és az ébredő erdő madárcsicsergése törte meg. Több helyen fakitermelés folyt. Fatelepek mellett haladtunk el, ahol a szépen egymásra rakott, feldolgozott fák hatalmas mennyiségben feltornyozva elszállításra vártak.

Az úticélhoz érve, a havas tetején haragoszöld erdőkkel körülvett tisztás közepén egyszerű, kis faház állt. Acélkék ég alatt mindenütt gyönyörű zöld pázsit terült el. A levegő üde és tiszta. Süt a nap, minden ragyog a fényében. Csend van, itt is csak a madarak csivitelése, a

fák rezzenése, és néha távolról a juhokat terelő pulikutyák ugatása hallatszik.

Lepakoltuk kevés holminkat a kis faházban, aztán barangoltunk a környéken. A közelben nagy, fa-rudakkal elkerített esztenák (karámok) álltak. A marhacsordákat és juhnyájakat tavasszal felterelték ide a jó havasi legelőre, ahol késő őszig a szabadban őrizték őket. Itt fejték az állatokat minden reggel és este, aztán feldolgozták a tejet, majd a kész túrót, sajtot, ordát (tudjátok-e, hogy mi az?), és egyéb terméket naponta frissen szállították le a kisvasúton. Aznap este mi is friss sajtot és ordát vacsoráztunk. Közben megsejleltük, hogy készül a pásztorok ebédje kis kondérokban, szabadtúzőn.

Ahogy leszállt az est, igyekeztünk magunkat elszállásolni. Behúzódtunk a faházba, mert a pásztorok figyelmeztettek rá, hogy később nem tanácsos elhagynunk a védelmet nyújtó házikót. Jól bezárkóztunk, ellenőriztük az ablakokat, ajtókat. Még bútort is toltunk az ajtó elé, és az ablakokat elbarikádoztuk.

Nem kellett sokáig várakoznunk, az esti szürkület után a karámokhoz menetrend szerint megérkeztek a farkasok. Nemsokára elkezdtek szörnyű koncertjüket. Félelmetes ordítással, vonyítással telt az éjszaka. Tudtuk, hogy a házba nem jöhetnek be (nem ránk voltak kíváncsiak), mégsem mertünk elaludni, mivel a ház körül is ólálkodnak. Nem tudom, hogy a pásztorok nap-nap után hogyan bírták ki ezt az eszeveszett ordítást és félelmet.

Reggel, amikor felszálltunk a kisvasútra, hogy hazafelé induljunk, láttuk a farkasok szörnyű pusztítását, néhány

kegyetlenül összemarcangolt szerencsétlen állatot szállítottak a kisvasút nyitott platóin.

Félelmetes, de felejthetetlen élmény maradt mindnyájunk számára ez a kirándulás.

Havasok

Láttuk egy nagy barnamedvét

Valamikor réges-régen, még a múlt század negyvenes éveiben, a gyönyörű Erdélyben éltem. Egy szép nagyvárosban, Marosvásárhelyen jártam iskolába, és a nyári szünidőket mindig az én kedves Nagyanyámnál, Páván töltöttem.

Páva csodálatosan szép falucska égis éri Háromszéki havasok lábánál. Az apró falut olyan sűrű erdők veszik körül, hogy hét nap, hét éjjel sem lehet végére érni. A havasok aljában fekszik, fő utcájának egyik oldalán a házak egészen a fák közé épültek. Ott kandikál ki a zöld fenyves aljából a piros-tetős templomtorony, ott kanyarog a gyalogút fölfelé, a falu kopjafás kis temetője mellett, – egyenesen a havasok tetejére. Abban a fenyőkkel körülvett kis temetőben alusszák örök álmukat családunk ősei, csendes békességben.

Jártuk a csodálatos erdőket, kirándultunk a Havasokra. Egyszer gyalog indult útnak családunk tíz főből álló – kis csapata, fölfelé a parton, egyenesen a havasoknak.

Én edzett voltam, hisz' már kisgyermekkoromban Édesapámmal jártam az erdőket, – mégis, nagy megpróbáltatásnak bizonyult kétezer méter magasba, állandóan fölfelé a meredek emelkedőn, ritkán járt gyalogösvényeken haladva célunkhoz érni.

Ez a kirándulás olyan élményt tartogatott számomra, amit én még most, nagymamakorban sem tudok elfelejteni.

Mentünk, mendegéltünk, egyre fáradtabban. Az út felénél már szuszogva, lihegve, egyre lassabban haladtunk.

Éppen jókor megláttunk egy hatalmas méretű, sűrű málnabokrot, megálltunk mellette. Elhatároztuk, hogy megpihenünk, közben uzsonnázunk. Aztán csipegetni kezdtük a finom gyümölcsöt. Eszegetés közben Apukám kezét szájára téve, csendre intett bennünket, és a bokor túlfelére mutogatott.

Mit látnak szemeink? Még a lélegzetünk is elállt, mert ott egy hatalmas BARNAMEDVE békésen majszolta a bokorról a vadmálnát. Együtt uzsonnáztunk! Ő fent, mi meg lejjebb, a bokor másik oldalán.

Ezer szerencse, hogy a magas, sűrű bokor bennünket jól elzárt tőle – mert ő is nagyon elmerült az evésben, – így mi szép csendesen, óvatosan lépkedve igyekeztünk minél messzebbre kerülni a közeléből.

Szerencsésen megúsztuk a találkozást és hamarosan felértünk a tetőre. Ott egy fákkal szegélyezett szép tisztásra értünk, ahol csodálatos látvány tárult lénk. Amerre a szemünk ellát, körben mindenfelé gyönyörű kilátás nyílt a tájra. A mélyben láttuk az elszórt kis falvakat, a zsindeles háztetőket, piros tetős templomtornyokat. Ez a kirándulás is örökre felejthetetlen élmény maradt mindnyájunk számára.

Bianka és Kristóf kalandja

Volt egyszer, hol nem volt, innen messze, túl a Tiszán, még onnan is messzebb, akkor Nagy-Magyarország délkeleti csücskében, a Görgényi-, még a Hargitai havasokon is túl, a Háromszéki havasok lábánál, volt egy kicsi település: Páva. Ott élt ősz-öreg Anyóka, aki nagyon szerette a gyerekeket. Mindig összegyűjtötte maga körül őket, és mesélt nekik életéről, híres-nevezetes családjáról, háborúkról, kedves és veszedelmes állatokról: farkasokról-medvékről, meg sok-sok furcsaságról, amikkel hosszú élete folyamán találkozott.

Ott éldegélt csendben, a hóval borított havasok tövében, égis éri fenyőfák alatt meghúzódó házában. Ott kanyargott a havasokra vezető gyalogút a háza mellett.

Körülötte ülnek a lurkók, tágra nyitott szemmel figyelik, miről mond mesét Anyóka, aki nagy tálcán kürtös-kalácsot kínál körbe, majd elkezdi a mondókáját.

Ismertem egy testvérpárt, az idősebb fiút Kristófnak, húgát Biankának hívták, mindketten nagyon szerették az állatokat. Boldogan éltek szüleikkel egy családi házban. Hatalmas gyümölcsöskert terült el a ház mögött, amit Patakkertnek hívtak, s ahol finom piros almák és sárga körték érlelődtek a fákon, a kert közepén kristálytisza kis patak csörgedezett. Sokat játszottak a puha zöld pázsiton, nézték a patakban ficáncoló apró halacskákat, és a körülötte kuruttyoló zöld békákat.

Nagy udvaruk tele volt sokféle állattal. Játszottak és kergetőztek a szürke-cirmos és fekete, a fehér-fekete pettyes macskákkal, a fal mellett pihenő kutyasokkal.

Hátul az istállóban bocik ették az eléjük rakott friss füvet, alattuk nyuszik ugrándoztak, a másik sarokban kecskék és báránykák bégettek. Elkerített helyen vígan nyerített egy Póni, mikor Bianka és Kristóf belépett az ajtón. Ő volt a gyerekek kedvence. Kristóf már lovagolt rajta, Bianka csak segítséggel ülhetett a hátára. Amikor szabadon engedték az udvaron, mindig őket követte, ilyenkor kockacukrot kapott tőlük, amit vidám nyerítéssel köszönt meg.

Történt egy alkalommal, hogy Póni megbetegedett. A szelíd állat sem enni-inni, de még felállni se bírt, nézett rájuk nagy szemeivel, csendesen feküdt és szenvedett. Azt mondta az állatorvos, nem ismer olyan gyógyszert, ami meggyógyítaná, rajta már csak valami csodaszer segíthet.

Szomorúan ballagtak Nagymamájukhoz, bánatukat elpanaszolni.

– Egyet se búsuljatok – próbálta őket megvigasztalni Nagyanyó. Tudom, hogy túl a havasokon, Oroszlánkirály őrzi a Bölcsek kövét, amely elvezet az élet-elixírhez. Ez a csodaszer, ami meggyógyítja még a reménytelenül beteg Pónit is. Igaz, nem könnyű oda jutni, ráadásul nagyon őrzik az Oroszlánkirály palotáját. De ha erősen akarjátok, nektek sikerülhet.

Nagy örömmel fogadták a hírt, elhatározták, nem hagyják elpusztulni kedves állatukat, bármilyen áron, de

megkeresik az Oroszlánkirály palotáját, és kölcsönkérik tőle a Bölcsek követét.

Előszedték a hátizsákokat, útravalóul hamuba sült pogácsát kaptak, és nagy palackba jóízű erdélyi borvizet töltöttek. (Szénsavas ásványvíz, amely Erdélyben sok forrásból buzog föl a talajból.) Búcsúzáskor nagymájuk észrevétlenül még két szem aranyalmát dugott a csomagba, Kristóf zsebébe meg bedugta a bűvös erejű kicsi Mobil-telefonját azzal az intelemmel, ha bajba kerülnének, kérjenek segítséget. Aztán vállukra akasztották a hátizsákokat, és kézen fogva útnak indultak szerencsét próbálni.

Mentek, csak mentek kicsi falvakon, nagyvárosokon át, fölmásztak a magas hegyek tetejére, a másik oldalán le, addig, amíg elértek egészen az Óperenciás tengerhez. Égig érő havasok vették körül a tengert, fölötte ragyogott a kelő nap, arannyal bevonva a tájat. Olyan csodálatosan szép volt minden, hogy mikor körülnéztek, nem tudtak betelni a látnivalóval.

Azt mondja Bianka Kristófnak: – Gyere, üljünk le ide a zöld fűre, és uzsonnázzunk. Elővették az elemózsiát, a hamuban sült pogácsát, jóízűen elfogyasztották. Utána megtalálták a két szem csodatévő aranyalmát. Azt is megették.

– A csoda nagyon ránk férne – mondja Bianka, mert anélkül nem találjuk meg a Bölcsek követét, mi pedig éppen azért indultunk útnak.

Alig nyelték le az aranyalma utolsó falatkáját, és lám, máris meglátták azt a köves utat, ami egyenesen az Oroszlánkirály udvarába vezet.

Igen ám! De odaérve látták, hogy az Oroszlánkirályt egy sereg oroszlán-katona őrzi.

Mit tegyünk? – tanakodtak, mikor meglátták az őrség sokaságát. Bianka odasúgta Kristófnak: Vedd elő a Bűvös-mobilt és telefonálj Nagymamának, majd ő megmondja, mi a teendő. Jól van. Kristóf előveszi a Mobilt, beleszól: Szia, Nagymami! Nem tudjuk, mit kezdjünk az oroszlán-őrséggel, annyian vannak, mint a pelyva, félünk, hogy megtámadnak, ha közelükbe merészkedünk. Nincs fegyverünk, pusztá kézzel nem tudjuk magunkat megvédeni. Hogy jutunk az Oroszlánkirály elé?

– Egyet se búsulj! Csak nyomd meg a Mobil piros gombját, az segít rajtatok! Többet nem is mondott, a telefon kikapcsolódott.

Úgy lett. Kristóf megérintette a gombot, abban a szempillantásban olyan lármát csapott, mintha a világ összes katonája rohamra indulna a király kapujához.

Nosza, a büszke oroszlán-sereg nyomban eliramodott onnan.

– Tiszta az út előttünk, gyere Bianka.

A király ott ült fenséges trónján, nagyot nézett, mikor meglátta őket. Ilyet egész életében nem ért meg, hogy valaki bejelentés nélkül eléje merészkedjék, és lám, a két gyerek itt áll előtte, még csak nem is félnek tőle. Ezért szelíd hangon megkérdezte:

– Mi járatban vagytok, gyerekek?

– Nagy Oroszlánkirály, kérve-kérünk, add nekünk kölcsön a Bölcsék kövét. Legkedvesebb barátunk, Póni halálos beteg, rajta már csak valami csodaszer segíthet. Ha meggyógyul, ígérjük, hogy visszahozzuk neked.

– Jól van, gyerekek. Ha szeretitek az állatokat és ennyi fáradságot nem sajnáltatok, hogy meggyógyuljon a Pónitok, akkor jó szívetek van. Nektek adom, gyógyítások meg a kis Pónit. Én tőletek cserébe nem kérek mást, mint azt a kis szerkentyűt, amit ti Mobilnak hívtok, s amivel elijesztettétek az én híres hadseregemet. Ne is fáradjatok, tartsátok meg a Bölcsek kövét, hátha másik állat is megbetegszik, azzal mindig segíthettek rajtuk. De azt tudnotok kell, hogy varázsige nélkül nem boldogultok a Bölcsek kövével, ezért elmondom nektek, mit kell tennetek, hogy elinduljon a varázslat.

Megtanulták a varázsszót, ami nem volt más, mint ELIXÍR, aztán nagy hálálkodással elbúcsúztak Oroszlánkirálytól. Örömmel siettek hazafelé, út közben a varázsigét gyakorolva, hogy hazaérve meggyógyítsák beteg Pónit.

Fáradtan tértek haza, de nem késlekedtek, gyorsan letették a hátizsákot és egyenesen Pónihoz mentek. A szegény kis állat most is mozdulatlanul feküdt, és szomorúan tekintett rájuk. Kristóf elővette a Bölcsek kövét, együtt szép lassan elmondták a varázsigét. Fölvillant, és – **csodák csodája**, – egyszerre nagy fényesség támadt körülöttük. Póni azon nyomban felkelt fektéből, jókedvűen nyertett egyet, és boldogan bólogatott feléjük. Összenéztek: lám, milyen gyorsan hatott a csodaszer.

Hárman indultak kifelé az ajtón az udvarra, ahol a többi állat körülvette őket, együtt örültek Póni meggyógyulásának.

Kati és az egerek

Akkor már felnőtt az a kislány, akit Annuska oly gyakran sétáltatott. Érettségi után megkérdeztem lányomat: volna-e kedved továbbtanulni? Eddig nem beszélt róla, holott a szakközépiskola után több egészségügyi főiskolára, sőt az orvosi egyetemre is pályázni lehetett. Több osztálytársa kozmetikusnak tanul, és néhányan védőnőnek jelentkeztek.

Nem mondom, hogy anyagilag könnyű lett volna az életünk, ha a továbbtanulást választja, én mégis szerettem volna, ha diplomát szerez, de saját döntésére bíztam.

Úgy döntött, hogy inkább munkába áll. Azt mondta: Ha tanulni szeretnék, csak gyermekorvos lennék, de az a kötelező egyéves gyakorlattal még hat évet jelent, inkább választom, hogy röntgen-asszisztens leszek.

Egy kellemes balatoni nyaralás után munkába állt a helyi Kórház Röntgen osztályán. Kedves úriember volt a főnöke, akinek a felesége is ott dolgozott. Jól ismertük egymást, tudtam, hogy jó sora lesz, ismerősök között. Egyébként sem volt idegen számára a kórház, mivel gyakorlatra oda jártak az iskolából.

Ügyeletek. – Katica már egész jól belejött a munkába. Hamar beosztották őket, a fiatalokat is ügyeleti szolgálatra. Külön szobájuk volt, ahol alhattak, ha nem történt olyan eset, ami nem várható másnapig.

– Képzeld anyu, mi történt ügyelet alatt? – kérdezi a lányom, mikor hazaérkeztünk délután. – Mi történt? –

mondd gyorsan, mert láttam rajta, hogy nagyon izgatott. – Este későn fejeztük be a munkát, mert a sebészetről betegeket hoztak át Röntgen-vizsgálatra. Már lezuhanóztam, s éppen lefeküdni készültem. Mikor kezembe veszem a könyvemet, hogy egy kicsit olvassak még, furcsa neszezést hallok, mintha kaparászna valaki... Figyelni kezdtem. Éppen a fekhelyem alól jöttek a hangok. Fölkeltem és megnéztem, mi lehet az. Képzeld, egerek, nem csak egy, hanem ketten futkároztak az ágyam alatt! Úgy megijedtem, hogy ágyneműmet összecsomagoltam, és kimentem az előtérbe, ott kuksoltam egész éjjel a keskeny vizsgálóasztalon. Persze nagyon kellemetlen volt ott a nagy hodályban, egész éjszakát átvirrasztottam.

Mindig irtózott az egerektől, nem úgy, mint én. Ekkor elmeséltem neki, hogy gyerekkoromban sokat mászkáltunk erdőn-mezőn és sokszor találkoztunk egerekkel. Én annyira nem irtóztam tőlük, meg is fogtam őket. Igaz, egyszer pórul jártam; ahogy megfogtam a mezei pocok hosszú farkát, az ügyesen megfordult, és beleharapott az ujjamba. Utána kicsit én is óvatosabb lettem.

Életképek

Csúnyabácsi

1957

Telik az idő. Katica már elmúlt két éves. Nagy sétákat tettünk, amikor csak lehetett, jártunk a Palóc ligetbe általában velünk tartott Annuska, kedves idős barátnőm. Ballagtunk, babakocsit tolvá a városban. Nem tudom miért, de hiába szóltam Gyurikára, nem akart szót fogadni. Mi a *Rémet* (amitől illetet volna félni), „Csúnyabácsinak” hívtuk, de egyáltalában nem féltek tőle. Éppen arra jött egy kéményseprő, én erélyesen rászóltam kislámra: ha rosszalkodsz, eladlak ennek a fekete Csúnyabácsinak!

Nos, mit történt?

Elengedte a kezemet, odament a kéményseprőhöz, felnézett rá, megfogta a kezét, és ment vele...

Ennyire félt a rémtől!

Lénárd unokám

Gyönyörű zöldövezetben, a Zöldlomb utcában van az új lakásuk. Átköltöztek, én is segítettem a berendezkedésnél. Lénárd anyukája megbetegedett, ezért többhetes kezelésre kórházba került, én kísérettem kis unokámat az első osztályba.

Két díszpintye volt egy kalitkában. Szeptember elején, reggelenként és estéken már lehűlt a levegő, de nappalra kirakták a kalitkát az erkélyre, közel a gáz-rostélyhoz. Estefelé gyanús gáz-szagot éreztem, s mivel fiam még nem érkezett haza, az általam még nem ismert szomszédom segítségét kértem, aki nem tapasztalt rendellenességet, így megnyugodtam. A kalitkát éjszakára bevittük a fürdőszobába, nehogy megfázzanak a madárcák.

Érdekes: tegnap már éreztem kint az ablak alatt a gázsagot, de most biztos vagyok benne, hogy az ártott meg a madárnak.

Másnap reggel sírásra, jajveszékésre ébredtem. Rohanok, hogy mi történt? A kisfiú áll a fürdőszobában és vigasztalhatatlan, mert az egyik kismadár élettelenül hever a kalitka aljában... Csak úgy tudtam nyugtatni a kis lurkót, hogy iskolából hazajőve, szép temetést rendezünk neki.

Délután aztán a kert sarkában eltemettük, síremléket állítottunk neki és virágot helyeztünk rá. Jól elvultunk együtt, reggelenként sétálva együtt mentünk iskolába, délben eléje mentem. Nem sok dolgom volt, nap közben pihentem a kerti fák alatt. Időnként meglátogattuk édesanyját a János kórházban.

A következő eset is vele történt:

Hihetetlen, hogy szaladnak az évek...

A sok bonyodalom közepette azért néha akadnak kellemes napok az életben. Szemem előtt van első unokám, mint huncut kisfiú, akit kíséretetek az általános iskola első osztályába, s amint jajgatva siratja elpusztult kismadarát...

Megjelennek előttem a régi emlékek, amikor itthon az **Ipoly-parton** sétálva (egyik házban akkor még libákat neveltek) megálltunk a rácsos vaskapu előtt. Az egész libacsapat odagyűlt, nagy gágogással fogadtak bennünket. Lénárd akkor olyan meghatottan, hogy alig lehetett hallani, megszólal: – **Kezicsókolom, liba!** Belőlünk kitört a nevetés, mert ő, mint városi kisgyerek, nemigen találkozott gágogó libákkal...

És most – 1994. május 13-án Lénárd érettségizik!

Gyerekek, talált kutya, meg Elekes

A fürdőszoba ablakán kiláttunk oda, ahol – az épülettől kicsit távolabb – tüzelőtároló kamrák sorakoztak. A házban több család lakott, elég sok gyerek gyűlt össze az udvaron. Voltak kisebbek, nagyobbak, fiúk és lányok. A tágas helyen együtt jókat játszottak, néha összevesztek. Egyszer egy csapat gyerek egy jól megtermett, németjuhász kóbor kutyaival vonult be az udvarba. A szelíd állat biztosan hozzászokott a gyerekekhez, mert játszottak vele, lovagoltak rajta, mindent békésen eltűrt.

Egyszer nagy kutyaugatásra lettem figyelmes. Kinéztem az ablakon. Mit látnak szemeim? Az egyik kamra ajtaja félig nyitva, s ott állt behúzódva Elekes bácsi, kezében baltával, kifelé hadonászik. Nem mert kijönni, – de hiszen, jobban is tette, mert az állat jogosan védte magát a felfegyverzett embertől. Csak ugatott, csaholt, ellenfelét kijönni nem engedte, ezzel is a világ tudtára adta, hogy védekezik.

A gyerekek félkört alkotva figyelték az eseményeket, csodálkoztak, hogy a szelíd állat milyen dühösen viselkedik; némelyikük kárörvendőn kuncogott, mert Elekes bácsi nemegyszer már őket is megkergette.

Nem akart elülni a zaj, ezért kicsit később az ablakból arra kértem a gyerekeket, hívják el onnan a kutyát, hogy kiszabadulhasson Elekes bácsi. Két gyerek elindult, szelíden elterelték az állatot, a fogságból szabadult szomszéd pedig gyorsan otthagyta a csatateret.

Ilyen volt a mi idős szomszédunk. Se a gyerekekkel, sem az állatokkal nem tudott bántani.

Palóc ligetben

IJAÚ

A Palóc ligetben, e gyönyörű helyen gyakran üldögéltünk, különösen egy használaton kívüli, zöldre festett kerek kút közelében, amit kis Gyurka annakidején „IJAÚ”-nak nevezett el. Nála ez valami ismeretlent jelenthetett, más tárgyak láttán is ezt a szót használta. Volt ott egy régi szobor, a II. Világháború idején elesettek emlékére állították, körülötte padokat. Szép időben ott időztünk. Én kézimunkáztam, félszemmél pedig a gyerekek játékát figyeltem.

Egyik alkalommal egy idős hölgy foglalt helyet a közelünkben. Előbb ő is csak nézte a gyerekek játékát, majd később társalogni kezdtünk. Beszédéből kitűnt kulturált volta, kedves, barátságos hölggyel mindig jól elszórakoztunk. Megtudtam tőle, hogy Budapestről helyezték át ide, a szociális otthon lakóival együtt. Most a régi Megyeháza épületében alakítottak ki számukra férőhelyeket, ott él. Én elnéztem, hogy kora ellenére jól tartja magát, haja szépen rendben, látszik, hogy fodrászhoz jár, csinosan öltözködik. Ezt követően többször találkoztam vele ezen a helyen.

Tűz van

Éjjeli csendet a faluban egyszerre harangzúgás veri föl. Mindenki kiugrik az ágyból. Mi, gyerekek is fölriadtunk. Mi ez a nagy lárma?

Az ebédlőszoba ablakához sietünk, ahonnan erős világosság szűrődik be a szobába. Nem messze, az úton túli szérűben lángok nyúlnak az egekbe. A közelben lakók vödörrel felszerelve rohannak arrafelé.

A falu kis szertárából az önkéntes tűzoltók az akkori egyszerű felszerelésüket vontatva, szintén sietnek a helyszínre. A nagygazdaság és a szomszédos házak kerek- vagy gémes-kútjaiból húzzák, merítik a vizet. Az egész falu felnőtt lakossága tudja, mi a teendő ilyenkor. Minden kútnál felsorakozik egy-egy csapat. Férfiak, asszonyok és a nagyobb gyermekek állnak sorba, kézről-kézre adják a vödröket, a tűzoltók pedig locsolják, öntözik a tűzcsóvákat. Sietni kell, mert sok kazal sorakozik a szérűben, nem messze állnak a gazdasági épületek, az istálló, nehogy átkapjon a tűz máshová, mert óriási kárt okozna. Az istállóból már kivezették a megriadt állatokat a falu messzebb eső részére.

Mi gyerekek ruhát kapkodunk magunkra és kimegyünk az udvar végébe, hogy közelebbről figyeljük az eseményeket. Néztük a veszélyes tűzijátékot, amely nappali fénnel világította be a keleti égboltot és az egész környéket.

Másnap átmentünk megnézni a tűz nyomait. Két hatalmas szalmakazal lett a lángok martaléka. Mindenütt

füst és hamu... A szérű gazdája a szomszédok segítségével igyekszik eltakarítani a tűzvész maradványait.

Figyelmesen hallgattuk az embereket, akik egymás közt értékelték a történeteket. Igaz, kár az elégett szalmáért, de hála Teremtőnek, meg a szorgos munkának, na meg annak, hogy szélcsend volt, – nem terjedtek tovább a lángok, mert nem messze a porták, házak már sokkal sűrűbben épültek egymás mellé, mint itt, a faluvégen.

Ufók

Misztikus történetek

Pakolom a könyveket a dobozokból a polcokra. Kezembe került egy nagy könyv amely misztikus történetekről. Kicsit beleolvasok. A hetvenes években újságcikkek jelentek meg csodás, hihetetlen történetekről, a TV is sorozatot mutatott be. Akkor vásároltam meg a kezemben tartott könyvet. Eszembe jut, hogy én is akkor tanultam autót vezetni, s egy csodálatos kocsit: Wartburgot vehessek birtokba, mielőtt évekig előre kellett fizetnem a részleteket. Nos, ebben az időben akkor még olcsó benzinnel jártam, jártuk a környéket, az országot. Gyakran előfordult, hogy gyermekeimet látogatva nyári időben késő este, egyedül döcögtem hazafelé Warbicsek „hátán”. Kétórányi utat tettem meg Budapesttől hazáig. Közben besötétedett, s nekem eszembe jutottak azok a közlemények, amelyek beszámoltak arról, milyen „eltérítések” fordultak elő, még kicsi hazánkban, Dunántúlon is...

Egy tanítónő utazott valahonnan hazafelé Trabanton, mikor jön feléje valami fényesség, aztán semmire sem emlékszik. Mit ad Isten? Másnap reggel nem messze onnan, ahol a fényességet látta, bent a szántóföldek közepén találta magát, ott ébredt fel álmából... Testén pedig injekciós-tű nyomait fedezte fel...

Abban az időben szinte naponta találtunk leírásokat hasonló eseményekről újságokban, televízióban, mindenhol. Arra gondoltam, ha mindez igaz, mi lenne, ha egyszer az UFÓK engem rabolnának el?

Ulinó, Annusta és Csóka bácsi

Történt: 1957. évben

Annuska sétálni vitte a gyerekeket, olykor külön Katicát előszeretettel hurcolta magával a Gimnázium-közbe, abba az udvarba, ahol lakott. Szomszédai, idős barátnői nagyon élvezték a kislány csacsogását. Rengeteget beszélt, aranyos volt. Érdekesen ejtett ki bizonyos betűket. Én úgy fogalmaztam, hogy kicseréli vagy lehungya az ékezeteket. Ugyanis az **ő** betűt például **ó**-nak ejtette, az **ü**-t meg **u**-nak.

Nagy hahota volt az idős hölgyek körében, mikor megkérdezték tőle: hol van anyukád, miért nem jött el?

Erre ő úgy válaszolt, hogy „dolgozik, **szó** (sző), azért hogy nekem **cipót** (cipő) vegyen.

Ha megkérdezték, ki vagy te, erre azt mondta (Annuska tanította rá): „**Ulinó**” (értsd: úrinő) vagyok! Ha pedig valaki megkérdezte, hogy hány éves, az volt a válasza: „**Kétésfélés**” (két és fél éves) vagyok.

Nagyon kedvelte a szép ruhákat, amikor valami újat kapott, azt föltétlenül be kellett mutatni az idős barátnőknek. Ott illegett-billegett előttük. Nagyon szerették őt.

Egy időben az udvarukba valahonnan egy nagy fekete madár (varjú) került. Sérülés érte, nem tudott repülni, inkább csak jött-ment az udvarban. Az ott lakó idős úr etette, amíg annyira gyógyult, hogy elröpülhetett. Itthon, egyszer kis Katica azt mondta Annuskának: „Annusta, gyere, menjünk Csóka bácsihoz”, ugyanis a madarat Csókának nevezték el, s ha már Csóka, a gazdája mi lehetne más, mint Csóka bácsi!

Üvegerdő...

Történt Salgótarjánban, 1948. november 17.

A napokban nagy puha hó lepte el a környéket. Sajnos, nem maradt meg, olvadni kezdett. Közben a levegő lehűlt és a lecsöppenő vízszemcsék ráfagytak a fák ágaira, a kerítésekre.

Olyan szép a környék, mintha csillogó üveggel lenne bevonva minden, a ház körüli kiskert, az ablakomból látható park fái, a bokrok, háztetők. Olyan, mint egy *üvegerdő – üvegváros – meseváros...*

Így indultam el otthonról, közben benéztem a templomba – reggeli imára, – majd siettem az irodába.

Finta Kata verseiből

Alkonyat

Udvarunkban egy szomorúfűzfa
karjait egész a földig húzza.
Lágy leveleit lengeti a szellő,
hús ágai közt madárfészek,
benne apró fiókák pihennek,
vidáman csiripelnek naphosszat,
míg anyjuk szájukba hordja a falatot.

Lombok alatt játszi napsugár
sűrű levelei között vibrál.
Hamar eljő az alkonyat,
kismadarak elnyugodnak.
Anyamadár fiókáit
szárnyaival beteríti.

Nyugaton a szürke felhőben
fáradt nap már lemenőben.
Lassan csend borul a tájra,
mindenki álmát alussza,
várja a szebb holnapot,
amikor a nap felettük –
és felettünk – újra felragyog.

(2008. február 21.)

Fecskék

Ülök a kertben a nagy cseresznyefa alatt
– figyelem a madarakat.

Ülök magányosan, szagolom a rózsát
élvezettel szívom magamba illatát,
nézem a kék eget, futófellegeket...

Ilyenkor mit mond nekem a Természet?

Egy fecskepár száll el felettem,
szájukban bogár, amit
fecskefiókáknak visznek.

Röpül fecskemama fészkéhez,
ahol minden kismadár tátja csőrét;
fecskemama eteti,
mert minden aprómadár rá vár,
majd elszáll.

Napról-napra fecskepár ezt teszi:
fiókáit eteti.

Ha beomlik a fecskefészek
ott a párja, megjavítja.

Mire leszáll az est, elfáradnak,
mindnyájan összebújnak,
egymást így melegítik,
elalusznak hajnalig.
Virradatkor fecskepár
ismét élelem után jár.

Apró fecskék növekednek,
mire eljön az ősz, nagyra nőnek.
Akkor a fecskecsalád

Itt hagyja az otthonát;
elindulnak, elröpülnek,
új hazában tovább élnek,
de tavasszal visszajönnek,
fészkeikben megpihennek,
s élük tovább életüket.

(2005. július 25.

Gerlepár

Ablakunk előtt magas nyírfa áll,
tavasszal árnyat adó ágak tövéen
fészket rakott egy gerlepár.

Ülnek csendesen, költik a tojást,
lombok közt rovar után röpködve
vígán turbékolnak minden délután.

*

Súlyos felhők tornyosulnak körben,
az égalján villámok cikáznak,
mennydörög az ég, félelmes erővel.
Bezárkózunk, szél veri ablakunk;
tombol az orkán, a fákat csapkodja,
törzsüket könnyedén meghajlítva.

*

Ablakon kinézek aggódva a fára:
ahol a gerlepár összebújva,
az ítéletidő végét várja.
Elvonul a vihar órák múltán,
örvendek, mert még a gerlefészek
ott áll a helyén, a fatetején.

*

Másnap ismét tornyosul a felhő,
vihar tombol körben kegyetlenül,
mint dézsából szakad le az eső.
Fa ágát pusztító szél rengeti,
nem kímélve madarat sem embert
durván szétzilálja a gerlefészket.

*

Reggel a madarak otthona szétzilálva,
ágai egymástól széthúzódva
madár nélkül maradt elárvulva...
Sehol sem leljük a madárkákat,
se a tojásokat... Hová szálltak?
Nekünk ezután már nem turbékolnak.

*

Hová repült a hontalan gerlepár?
Hol siratják el, hol gyászolják most
tojásokban holt fiókáikat?
Visszajön-e még? Hol épít fészket?
Hol lel új tanyára a két madár?
Turbékolnak-e még nekünk ezután...?!

(Balassagyarmat, 2007. június 23.)

Galambok

Faluvégén galambdúc
- madarak otthona.
Onnan szállnak tova,
vígán turbékolva.
Eledelüket keresik,
nemsokára meglelik.
Vidáman csipkedve
begyüket megtömik.
Arra jön egy vadász
vállán a puskája
áll, majd meglátja
galambok csapatát,
figyeli áldozatát
a madarak réme.
A vadász lő, és
a csapat felröppen,
a galamb elesége
ott marad a földön,
mellette fehér galamb
véres teteme hever.

(Balassagyarmat, 2006. november 25.)

Gólyák

Itt a tavasz, jön a nyár, megjött már a gólya-pár.
Háztetőnkön, a kéményen gólyafészek készülóban.

Hozzák-viszik az ágakat, javítgatják fészküket.
Amikor majd elkészül, gólyamama tojásra ül.

Ötre nő majd a család, ha kibújnak a fiókák.
Ha éhesek a kiscólyák, gólyaszülők útra kelnek,

a rét fölött keringenek – kígyóra-békára lesnek.
A magasból lecsapnak, szegény béka meglapul

a gólyamama szájában. Nagyra tátva csőrüket
a kiscólya növéndékek várják eledelüket.

Lassan-lassan megnőnek, nemsokára kirepülnek,
megtanulnak légben szállni, békára-egérre vadászni.

Ha eljön a hideg ősz, gólyacsapat edzést tart.
Nem bírják el a hideget, költözködni készülnek.

Csapatokban szállnak majd meleg délvidékre,
ahol másik otthonuk várja őket évről-évre.

Ott télen sem fűtenek; napsugárban melegednek,
új hazájukban jövő nyárig békességben élhetnek.

Akkor ismét útra kelnek, hozzánk visszajönnek,
ha melegen süt ránk a nap, örömmel várjuk jöttüket!
Milyen jó a gólyáknak!

(2008. július 3.)

Madarak koldusai

Szürke kis verebek oly' sokan élnek ember közelében,
egyszerű ruhában szürke tollazattal.
Közben buszra várva, tördelem a zsemlyét
a veréb csapatnak.

Néhány apró morzsa leesik a földre, látva a sok étket,
fürgén ugrándozva jönnek a verebek,
majd nemsokára odaröppen hozzám
a sok apró madár.

Fölfedezték az étket, egymástól nem féltik a kapott
ajándékot,
mert gyorsan elszállnak, üzeni a társaiknak.
Jön a verébcsapat; lesik ugrándozva,
várják morzsájukat.

A bátor kismadarak bennem megbíznak, a kezemből
esznek.

Ha fogytán a morzsa – fölfelé figyelnek,
vígán csipegetnek, fölszedik egy szálig,
tisztítják a járdát.

Sehogyan sem értem, miért nem szeretnek titeket
kis verebek?

Mért irigylik sorsotokat, szorgos napjaitokat?
Pedig jó emberek alamizsnájával
tengetitek életetek'.

Ezért hívnak titeket madarak koldusainak, nekem akkor is
kedvesek vagytok. Nem vágytok el tőlünk,
mivel téli hidegben dideregve-éhezve is
hú társaink maradtok.

Nem szálltok el innen messze, új hazába,
nem vándoroltok el
melegebb vidékre, itt maradtok velünk
zord télben-fagyban élelem nélkül is,
fázón, dideregve.
(2007. május 16.)

Veréb

Gyíkocska

Forró kövön zöld gyíkocska napozva
szemét ide-oda mozgatva
legyet-hangyát kapdosva
éli csendes életét.
Azért közben sosem pihen
izegve-mozogva les,
mert félti rövid életét.
(2005. július 25.)

Hangyák

Fák törzsén hangyák másznak
rájuk is sokan vadásznak;
– nem könnyű az életük.
Amott egy nagy hangyaboly,
ott van ám rend, fegyelem,
akárcsak a méheknél,
– egyikük sem henyél.
Egész nap csak sűrögnek-forognak,
– sorban menetelnek,
– cipelnek óriási bogarat és egyebet.
Télre gyűjtik az élelmet.
(2005. július 25.)

Méhek

Ülök a kertben a nagy cseresznyefa alatt,
hallgatom a madarakat.
Ülök magányosan, szagolom a rózsát
élvezettel szívom magamba illatát.
Nézem a kék eget, futófellegeket...
Ilyenkor mit mond nekem a Természet?

Nézem a röpködő méhecskéket,
dolgoznak egész nap serényen.
Nekik sem könnyebb az élet,
de teszik dolgukat,
amit rájuk rótt a természet.

Röpdösnek virágról-virágra,
mégsem panaszkodnak.
Apró testük tele virággal
– szállnak vissza a kaptárba,
majd onnan ismét a határba.

Méhkasban is csupán
egyetlen valaki, a királynő az,
kit körülrajonganak szolgák,
– de ők már megszokták.
Csak teszik dolgukat,
– mi mást tehetnének?
Nekik ezt szánta az Örök Természet!
(Balassagyarmat, 2005. július 25.)

Kakas

A baromfiudvar nagy királya
finomkodva lépked,
peckesen jár körbe, fejét fölemelve
gőgösen lenézve az udvar
tarka népségére.

Teheti, hiszen
vörös tollazatával
piros tarajával
ő a legerősebb, legszebb
a baromfiudvarban.

Mikor neki tetszik,
kergeti, futnak előle
szerteszét a tyúkok,
félnek nagy erejétől
ijedten elbújnak.

Trágyadomb tetején
hadba száll a kis kakassal,
érezve erejét,
gőgösen legyőzi
gyöngébb ellenfelét.

De nem gondol arra:
nem örökös a trónja,
eljön a végzete,
gazdasszonya kiválasztja
ünnepi ebédre.

Elfogják őkelmét,
viszik utolsó útjára
akkor inába száll a bátorsága.

De minden hiába,
eljött az utolsó órája.

Vége életének...
viszik a konyhába,
forrázzák, tisztítják
zöldségekkel, fűszerekkel
leveses fazékba rakják.

Finomtésztát főznek hozzá
gőzölög a tálban
aromás illat száll
szerte a lakásban,
megeszik őkelmét
ünnepi ebédre.

(Balassagyarmat, 2007. május 16.)

A kotlós

Kotkodács-kotkodács!
Minden napra egy tojás!

*

Tyúkanyó a kerti bokor alatt
körmeivel a földet kapirgálja,
valamire készülődik.

*

Kotkodács-kotkodács!
Tojásait a mélyedésbe rakja
naponta gondosan takargatja.

*

Kotkodács-kotkodács!
A tyúkanyó kotkodál,
összegyűlt már húsz tojás,
lecsendesül ekkor már.

*

Kotty-kotty...
ül a fészken naphosszat
néha feláll, eszik-iszik,
aztán megint ül a tojásain.

*

Kotty-kotty...
magában mondogatja,
amíg tojásait csőrével mozgatja.
Vajon ezt hol tanulta?

*

Kotty-Kotty...
Lassan telnek napjai,
míg a tojásokat melegíti.
Huszonegy nap az idő,
amíg egy kiscsibe kijő.

*

Patt-patt...
tojások már pattognak
egy-kettőre kibújnak
a puha-pelyhes jószágok.

*

Csipp-csipp...
Csipognak, járkálni tanulnak,
aranyszínű ruhában
izegnek és mozognak.

*

Csipp-csipp...
tipegnek- és topognak
apró csőrrel esznek-isznak,
teli beggyel járkálnak.

*

Kot-kot...
Tyúkanyó terelgeti-nevelgeti,
tanítgatja, óvja utódait,
féltve védi, a kiscsibéit.

*

Krú-Krú...
Ha vést érez, ijedten
szárnya alá zárja a csibéket,
mind a húszan ott lapulnak alatta
mert az a csibék otthona.

(2008. február 21.)

Kiscica

Csendesen

nyújtózva alszik a kiscica.
Hosszasan pihenve nyújtóztatja
lábát, meggörbíti hátát,
nagyot ásít,

majd kinyitja
a szemét, nyalogatja szőrét,
mancsával mosakszik, hegyezi
a körmét. Ha Fényesre nyalva tisztá
a kiscica, sétál a szobába'.

Simogatja gazdája,
hálából dorombol, ugrándozik,
játszik. Tejecske a tálban, cica
eledele, nyelvével lefetyel,
pocakja megtelt.

Ilyen a kiscica
élete, amíg felnőtt. Aztán lesben
áll egérlyuk előtt, majd megfogja
az egeret. Büszkén viszi haza,
játszadozik vele,

cicamama megdicséri.
Ilyen az állatok élete. Az egér a
macskának játék. Ám a kisegérnek
nem játék, inkább tragédia, és
szomorújáték.

(2008. június 10.)

Hull a hó

Nagy pelyhekben hull a hó!
Jaj be jó!
Hegyoldalon felfelé a gyerekek
szánkót húzva szuszognak
és nevetnek.
Ha felérnek a tetőre
szánra ülve,
boldogan sikongva;
köröskörül le a lejtőn
gyerekekkel megrakodva
fut a szánkó!
Hej, be jó!

(Balassagyarmat, 2007. december 6.)

Hóember

Lenn a téren
sok gyerek
nagy munkába belekezd,
lapátokkal összegyűjtve
a hóbuckákat görgetve
a tér közepére.
Rakják a havat halomba,
ha megnő egy méterre
gömbfejet tesznek tetejére.
Répából lesz orra,
szénből a két szeme
szája megrajzolva.
Kezet-lábat formáznak,
kalapot hoz Juliska
Pistike vesszőből
virgácsot tesz kezébe.
Ha elkészül a hóember,
örülnek a gyerekek
ugrándoznak nevetve
kezüket összefogják
köré-állva bámulják.

(Balassagyarmat, 2007. december 6.)

Mikulás

Itt a tél,
hideg van odaki'.
Zúzmara a fákon
mit mesél az erdő?

*

Mit tesznek a gyerekek?
Várják a havat-hideget.
Kinéznék az ablakon –
– ó be jó,
mily csillogó,
ha pelyhekben hull a hó,
lesz belőle hógolyó.

*

Ott sétál kint nagyapó
nem nagyapó,
inkább Mikulás
vagy Télapó?

*

Csengő szánon érkezik
rénszarvassal húzatja.
Szánkója jól megrakva
tele minden jóval:

*

Cukorkával, dióval;
mézes sütit, csokit is

rakott egy zsákba
elhozza a szánon.

*

Körbejár a Mikulás
figyelemmel nézi,
hol élnek a gyerekek?
tisztítják-e a csizmát?

*

Itt meg amott az ablakba'
Ki van rakva sok csizma.

*

Hóapó fékezi a szánkót
lassítja rénszarvasát.
Nemsokára, megállnak
megpakolják a csizmákat.

*

Bent a meleg szobába'
aluszik Jancsika meg Juliska.
Reggel korán fölkelve
a sok csizma minden jóval tele:

*

Szaloncukor benne
csokis mogyoró,
piros alma, bojtos sipka,
meleg sál és kiskabát,
egy-két aranyozott virgács.

*

Jancsika és Juliska
bontogatja a csomagot,
Ígérik, hogy jók lesznek,
szót fogadnak, apának-anyának
jövőre is ünnepelni akarják
Mikulás-bácsi névnapját.

*

(Balassagyarmat, 2007. december 6.)

Ilyen vagyok

Egy rokkant ember fohásza

Ilyen vagyok.
Ilyennek születtem.
Engem a Jóisten teremtett ilyennek.
Bennem is érző szív lüktet
amely fáj, – ha megbántanak,
ha velem gúnyolódnak,
ha nem értenek meg az emberek.
Kérlek benneteket, ne bántsatok,
hanem értsetek meg engem,
és tudjátok meg mindnyájan,
hogy én ilyen lettem!
S ha ezt megértitek,
akkor boldogan dobog az én szívem!

*

Értsetek meg engem, akkor
boldog vagyok és elégedett,
ha szerettek és megértetek,
akkor jól érzem magam én is köztetek,
s mindnyájatoknak megköszönöm!

(Leírtam 2008. július 11-én,
hajnalban, 4 órakor.)

Kirándulás egy nyári délután

Kirándulni megyünk – autóval,
italt töltünk nagy demizsonba,
ennivalót pakolunk kosarakba,
majd együtt indulunk el nótaszóval.

Odaérve a tó mellett megpihenünk,
árnyas nagyfák alatt megterítünk.
Kosarak tartalmát kicsomagoljuk,
körbeülünk a fűben, és falatozunk.

Melegen süt le ránk a napsugár,
ledobáljuk magunkról a ruhát,
beugrunk a tó vizébe fürödni,
milyen jó ott úszni és felüdülni!

Ha vonattal megyünk kirándulni,
kinézve a fák visszafelé futnak...
Látjuk, a faluban gulyát hajtanak
s a hangos kolompszót lehet hallani.

Kerülő úton megyünk ma este haza,
amikor majd lefelé hajlik már a nap.
Előttünk az országút tele libákkal,
gágognak, s hazafelé vígan szállnak.

A kis faluban megkondul a harang,
hangja felfelé száll a magasba.
Csendesen osonva eljő az este,
Égen az esthajnal-csillag ragyog.

A madarak is nyugovóra térnek,
az ablakokban kialusznak a fények,
elcsitul a határ, enyhe szellő leng,
az egész tájon béke ül és csend.

Autóban némán-fáradtan ülünk,
s élvezzük a nyugalmas perceket.
A motor halk surrogása mellett, (és)
gondolatban szebb napokról álmodunk!

(2010. február 20.)
Sikerlistán volt 2010. aug.

Kirándulás Csörgőkútnál - Pajti kutyussal

Harangoznak

Megszólal a nagyharang
a templomban vasárnap.
Hideg hóesésben
imára hívja a népet.

Imádkozni sietnek
a hívő emberek.
Fehér tájon szánkó cseng,
örülnek a gyerekek.

Csizmák alatt ropog a hó,
templom szentéjében
ragyogó karácsonyfa,

gyermekkórus hangjával
zeng az orgona, s
dallam száll a magasba.

(2009. január 10.)

Meglepetés Finta István versei

Kedves Gyerekek!
A végére meglepetést tartogattam Nektek!
Az én apukám tanító bácsi, és költő volt; gyönyörű
verseket írt. Szeretném, ha Ti is meghallgathátok, milyen
verseket alkotott a gyerekeknek.
Őt Finta Istvánnak hívták.
Bemutatom a fényképét:

Jön a fenyő

1938. Kisbárkány

Csengős szánkó csilingelve
Szalad a havon;
Fenyőfát hoz az Alföldre,
Száz is van azon.

Magyar földről magyar erdő
Küldi ide le:
Karácsonyfa lesz ezekből
Gyermek öröme.

Mint a homok, sok a gyermek;
Van-e annyi fa?
Hisz' azért száll napok óta
A sok hó ima.

Tátra, Fátra ide tekint,
Vágyva erre néz:
Nemsokára visszaszerzi
A magyar vitéz.

Peti Jézuska lesz

1925. Kisbárkány

Peti büszke, dicsekedik,
Van is rá oka,
Nem volt ilyen Jézuskája
Senkinek soha.

Van autó, repülőgép,
Büszke paripa;
Mennydörgésnél nagyobbbat szól
Cifra ostora.

Fején van a vörös csákó,
Oldalán a kard:
A jó angyal mindent hozott,
Amit csak akart.

Kapni öröm, adni is az:
Mit tegyen tehát?
– Jézuska lesz! – Jancsi kapja
Régi játékát.

Mit hozott a kis Jézuska?

1939. Kisbárkány

Mit hozott a kis Jézuska?
Meséljétek el hamar!
Most van időm meghallgatni,
Ma itt senki sem zavar.

Álljatok hát szépen körbe,
Csináljunk egy karikát!
Vica, Panka, Pista, Miska,
Hallgassuk meg Palikát!

Karácsonyfát hozott nekem
Mennyezetig ért az ág.
Sok játékot, ágyút, kocsit,
Szép felnyergelt paripát.

Fent a fácskán roskadásig
Volt terhelve minden gally;
Villanyfényben tündöklött
A földre hulló angyalhaj.

A mi kis fánk asztalon állt,
Nem volt magas teteje:
Minden jóval meg volt rakva,
Nem látszott a levele.

Ágak alatt jól elrejtve
Kis bölcsőben nagy baba.
Babaszoba, bababútor,
Szekrény, tükör, asztalka.

Kicsi házban nagy fa nem fér,
Parányi volt a mi fánk,
De volt minden ennivaló:
Kolbász, hurka s egy tál fánk.

Ajándékul ruhát kaptam,
Csizmát is, meg kalapot;
Nem feledem egyhamar el
Azt a boldog, szép napot.

Virágcserep közepébe
Fenyőgallyat szúrt anyám;
Ajándékul megvarrta az
Alakított új ruhám.

Régi selyem pántlikából
Babámnak is telt ruha;
Mégis csupa boldogsággal
Volt tele a kis szoba.

Nekünk nem volt karácsonyfánk,
Katona most az apám:
A szép Erdélyt visszavenni
Szólította a hazám.

Maros partján, tábortűznél
Írt egy hosszú levelet...
Legédesebb ajándékot
Nekünk hozott, úgy lehet.

Levél az égbe

1925. Kisbárkány

Megváltónkhoz föl az égbe
Jutka írt egy levelet.
„Jézuskámnak”, így címezte,
Tett is rá bélyeget.

Kis Jézuskám! – Ne küldj nekem
Se cukrot, se új ruhát.
Ajándékul gyógyítsd meg a
Szegény beteg anyukát.

Ha ő újra ép és víg lesz,
Az mindennél többet ér:
Ezt te könnyen megteheted,
Kicsi lányod erre kér. –

Diószüret

1926. Kisbárkány

Kertünkben van egy diófa,
Sűrűn hull a dió róla.
Még nagyapa ültette,
– Hej! – de okosan tette.
Kata, Vica minden nap
Teleszed egy kosarat.

Összegyűjtik a padláson;
Van ott már sok egy rakáson.
Diós kalács és patkó
Akármikor nagyon jó.
Karácsonykor az arannyal
Vonja be a jó angyal.

Gyermekfővel messze nézett,
Szíve szeretetet érzett;
Tudta azt jól nagyapa,
Hogy lesz majd sok unoka
És a fán lesz sok dió:
– Hála neked nagyapó!

Fülemile

1927. Kisbárkány

Kert sarkában van egy bokor,
Mélyén fülemile dalol;
Csattog reggel, csattog este,
Mindnyájunkra áldást esdve.

Dicséri az egek Urát,
Ki ad néki meleg ruhát,
Bokrok mélyén puha fészket,
Hol párjával vígan élhet.

Élelemre gondja nincsen;
Övé a tér, övé minden.
Csalitosban van tanyája,
Erdő, berek a hazája.

Csillagfénynél elmerengve
Hallom a dalt minden este;
Hallom, s szívem úgy megdobbán:
Senki sem él boldogabban.

❧ Vége ❧

Zárszó

Befejezésnek egyik versemet szántam nektek. Olvassátok figyelemmel, és ne feledjétek el, ha majd iskolába mentek a tanítóknak, tanároknak szót kell fogadnotok, mert tőlük sok jót és szépet tanultok.

Régmúlt idők őszén az iskolában

Csendben osonva jött az ősz a kertek alatt,
gyér felhőkben álmosan megpihent a nap.
Nem simogatja már a fáradt arcokat,
mikor az emberek munkába rohannak.

Nyugat felől szél fújja szemükbe a haját,
megrezegtetve lombját az útszéli fáknek.
Dideregve siet a gyerek-sereg, hátán táska,
az iskolában őket szigorú tanár úr várja.

Minden reggel ott áll, pálcával kezében,
ráncolt homlokkal, orcáján szemüveggel.
Azon törné fejét, előbb melyik gyereket
szólítsa, s meggyötörje, mert tudni akarja,

megtanulta-e feladatát? Még a múltban
él, mikor az iskolákban rend uralkodott,
csend fogadta a tanárt minden osztályban,
a tanulók fegyelmezetten ültek a padokban

meg sem mozdulva, a légy zümmögése
is hallatszott, ha egy nevelő belépett,
az osztály felállva, hangos köszönéssel
úgy fogadta a tanár urat, tisztelettel.

Fegyelmezetlen diák szigorú büntetésre várhatott, sarokba állítva szégyellhette magát. De az se ment ritkaságszámba: ha nádpálca-suhintás lett a jutalma.

Senki sem ment ellene sehová panaszra, mert rendnek kellett lenni az iskolában; a leckét mindenkinek tudnia kellett. Az iskolába nem szórakozni, hanem

valamennyien tanulni jártak a diákok! S most, kik néha megszegitek a rendet jó lenne, ha – azon elgondolkodnátok – igaz, már nincs olyan fenyítőeszköz,

mint volt valaha – de el ne feledjétek, hogy tanáraitok jót akarnak nektek, belőletek rendes embereket nevelnek! Ezért azt mondom nektek, gyerekek:

szorgalmasan tanuljatok,
és tiszteljétek a tanítókat!

(2010. szeptember 3.)

